

č. 4-2014

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Ondrej Rudavský

TÉMA

► Europa Cinemas

NOVINKY

► Felvidék – Horná zem

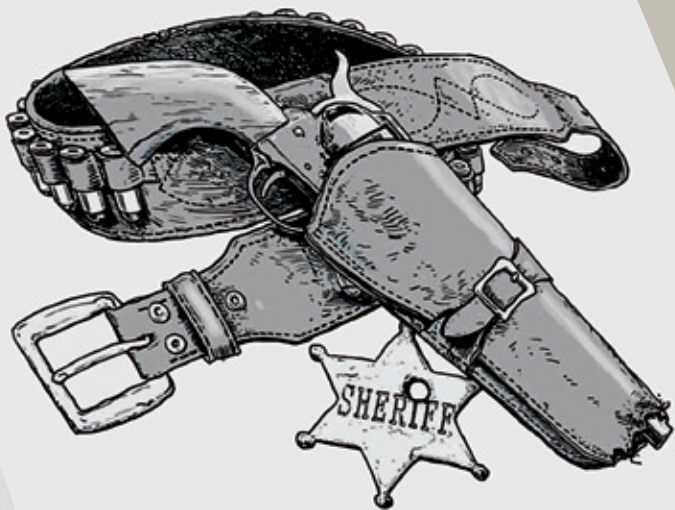
► Slovensko 2.0

► Tanec tigra

Peter Michalovič Vlastimil Zuska*

ROZPRAVA O WESTERNE

V PREDAJI OD
22. MARCA 2014

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

UYDANIE TEJTO PUBLIKÁCIE FINANČNE PODPORIL

 AUDIOVIZUÁLNY
FOND

WWW.KLAPKA.SK | CENA 11 €

NA ÚVOD

V aprílovom čísle *Film.sk* sa viackrát objavuje motív cesty, cezhraničných vzťahov, pohľadov „za roh“, mimo dôverne známeho priestoru, ale aj pohľadov zvonka, ktoré smerujú k nám. Začnime azda rozhovorom s Ondrejom Rudavským, ktorý sa ešte v osemdesiatych rokoch rozhodol pre odchod z Československa. V rozhovore sa síce pohybuje najmä svetmi, ktoré sám navrhuje ako výtvarník a filmár, no k odchodu z krajiny a k spätným pohľadom na jej príbeh vracia Rudavského jeho nový krátky (presnejšie desaťminútový) film *Pravidlá hry*. Ten je súčasťou väčšieho projektu *Slovensko 2.0*, v ktorom desať režisérov vypovedá o dvadsaťročnej republike. Niektorí v nej žili, iní ju navštevovali. *Slovensko 2.0* má v apríli premiéru.

Tento mesiac sa do kín dostane aj film *Felvidék – Horná zem* režisérky Vladislavy Plančikovej, ktorú zaujímajú slovensko-maďarské vzťahy a príbehy presídlených ľudí. V rubrike Novinky autorka ozrejmuje i to, ako sa jej projekt vyvinul novým smerom vďaka pohľadom zvonka (zahraničným workshopom). No a Martin Repka nakrúcal svoj nový (krátky) film dokonca v Indii. Je z toho *Tanec tigra*. „Dalo by sa povedať, že som sa snažil európskymi očami vidieť indický film,“ poznamenáva Repka.

V Teme čísla sa zaoberáme cirkuláciou európskych snímok v kinodistribúcii a predovšetkým medzinárodnou sieťou kín Europa Cinemas, ktorá je na podporu šírenia európskej kinematografie zameraná. Súčasťou tejto rozsiahlej siete je aj 19 slovenských kín.

Cesta sa v rôznych podobách zjavuje i v rubrike Recenzia. Najzreteľnejšie asi v portréte výtvarníka Vladimíra Ossifa, ktorý pod názvom *Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami* nakrútil Ľubomír Štecko. Recenzujeme však aj tituly *Arcibiskup Bezák Zbohom...*, *Fair Play* a *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*. Tak šťastnú cestu do kina.

► Daniel Bernát

FOTO: Michal Burza

MAJTE OBĽUBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

▲ Dalibor Kocián (Stroon), hudobník

Nezabudnuteľný je pre mňa stále film *Záhrada* Martina Šulíka. Poetické zobrazenie mestského človeka hľadajúceho samého seba v prostredí, ktoré zaručuje len čistotu vnemov, nie recept na osvetlenie. Rad postáv je dokonalou karikatúrou materiálneho, ale i duchovného zmätku, ktorý často prežívame. Osobitá je, samozrejme, hudba Vladimíra Godára a herecký výkon Romana Luknára – v jeho postave Jakuba sa nájde každý rojko, hľadajúci pokoj mysle.

Jedinečné pre mňa ostáva zobrazenie vojnových konfliktov z pohľadu vojenských kuchárov vo filme *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa. Krutosť vojny v rozprávaní ľudí, ktorých poslaním je dodávať vojakaom potrebnú fyzickú silu a poháňať tak ľudské utrpenie, je tu citlivo zobrazená.

Mladá generácia slovenských animátorov je veľmi silná a *Pandy* Matúša Vizára túto skutočnosť potvrdzujú. Vlastný animátorský rukopis a množstvo gagov na ploche desiatich minút tvoria film, ktorý sa dá vidieť niekoľkokrát a zakaždým ma prekvapí nejaký nový detail alebo vtíp. ▲

20

- 03 **MYSLÍM SI!**
- 04–06 **KALENDÁRIUM**
- 07–09 **PREMIÉRY** v kinách
- 10–11 **NOVINKY:** Felvidék – Horná zem podľa Vladislavy Plančíkovej
- 12–13 **NOVINKY:** Slovensko 2.0 podľa desiatich režisérov
- 14 **NOVINKY:** Tanec tigra podľa Martina Repku
- 15 **AKTUÁLNE:** Kino Lumiére premieta v ďalšej sále
- 16 **AKTUÁLNE:** Kino Lumiére uvedie filmy nominované na Slnko v sieti
- 17 **AKTUÁLNE:** RTVS vysiela nový cyklus A predsa sa točí
- 18 **AKTUÁLNE:** 16. filmová prehliadka Kino na hranici
- 19 **SPRÁVY Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 20–23 **ROZHOVOR:** Ondrej Rudavský
- 24–25 **TÉMA:** Europa Cinemas
- 26–28 **RECENZIA:** Arcibiskup Bezák Zbohom... podľa Olgy Záblickej
- 29–31 **RECENZIA:** HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom podľa Patrika Lančariča
- 32–33 **RECENZIA:** Fair Play podľa Andrey Sedláčkovej
- 34–36 **RECENZIA:** Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami podľa Lubomíra Štecka
- 37 **SPRÁVY Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 38 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 39 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE:** Jiří Brdečka
- 40–41 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 42 **PROFIL:** režisér Juraj Lihosít
- 43 **SVET SPRÁVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
- 44–47 **TIPY Mesiaca:** Kino Lumiére + PROGRAM / VÝROČIA
- 47 **SPRÁVY Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzávierky na granty a podporné programy
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumiére**

10

12

Martin Ciel,

filmový teoretik

Myslím si, že komunisti počas svojej vlády na území Sovietskeho zväzu vedome a plánovane zavraždili desiatky miliónov svojich spoluobčanov. A na celom svete dosiahlo číslo obetí komunizmu šokujúcich sto miliónov. Som presvedčený, že v tridsiatych rokoch veliteľ NKVD Berija podpísal s veliteľom gestapa Müllerom zmluvu o vzájomnej spolupráci a o vydávaní Židov, aj keď súčasní agenti (po slovensky: zástupcovia) Putinovho Prezidentského archívu tvrdia, že táto informácia je provokácia. Je však pravda, že keby tvrdili, že vo dne je svetlo a v noci tma, aj to by ma veľmi znepokojilo a prinútilo pochybovať. Myslím si, že je mimoriadne morbidné a nebezpečné, keď ruská дума (zatiaľ len v súvislosti s Ukrajinou) rokuje o zákone „o jednoduchšom pripájaní častí cudzích štátov k územiu Ruskej federácie“. Myslím si, že Rusko, tradične neberúce ohľad na elementárne ľudské práva, je veľmi blízko Slovenska a bude ešte bližšie. A bližšie. A ešte si myslím, že ekonomické ohľady by v žiadnom prípade nemali vplývať na morálku a etické rozhodnutia Európy tak, ako vplývajú dnes. Aj preto by sa mal dokumentárny film *Sovietsky príbeh* režiséra Edvinsa Šnoreho premietať v školách. A *Čierna kniha komunizmu* so Snyderovým *Krvavým územím* by mali byť odporúčaným čítaním. Myslím si totiž, že študenti chodiaci v tričkách s obrázkom kosáka a kladiva alebo s portrétom Che Guevaru ani nevedia, čo činia. V prvom rade však ide o to, že si myslím, že vďaka našej geopolitickej polohe a kolektívnej pamäti by na Slovensku mali vznikáť ročne desiatky filmov, či už dokumentárnych, alebo hraných, ktoré by reflektovali historickú strašnosť komunizmu alebo súčasné výčiny jeho pohrobkov. Nejaké, samozrejme, vznikajú. Ale je ich stále málo. ▲

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (15. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci editičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nôtová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hocheľ
Design & grafická úprava:
A & D Brothers
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 4/2014:
27. 03. 2013
Snímka na titulnej strane:
záber z filmu Ondreja Rudavského
Pravidlá hry, ktorý je súčasťou projektu
Slovensko 2.0 – O. Rudavský
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ▶

21. marec – 17. apríl(BRATISLAVA, KOŠICE, MARTIN, TRENČÍN, TRNAVA, BANSKÁ BYSTRICA, PRIEVIDZA, KEŽMAROK, PREŠOV)
FEBIOFEST 2014O mimobratislavskom programe festivalu sa dozviete viac na str. 19. ▶ www.febiofest.sk**1. apríl ▶ 16.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOST')

Tri filmy zo súťaže o IgricaProjekcia troch zo 62 filmov, ktoré sa uchádzajú o ceny Igrica 2014. Diváci uvidia portréty Juraja Jakubiska, Jany Hubinskej a na záver animovaný film *Pandy*. Na podujatie je vstup voľný.**1., 8., 16. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Histórie filmuV programovom cykle Histórie filmu, ktorý skúma vzťah histórie a kinematografie, bude uvedený dvojdielny rumunský historický veľkofilm *Posledná krížová výprava* (r. Sergiu Nicolaescu, 1971) a pásmo francúzskych grotesiek pod súborným názvom *Max Linder a ostatní*.▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**2. apríl ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Fongopolis – Bratislava, Bratislava – Fongopolis/Kino Fest AnčaVernisáž výstavy spojená s priemetaním filmu *Fongopolis* animátorky a výtvarníčky Joanny Kozuch.▶ www.foaje.net**2. – 6. apríl**

(BRATISLAVA – CINEMA CITY AUPARK)

15. medzinárodný festival horského filmu a dobrodružstva Hory a mesto 2014V programe je viac ako 10 slovenských filmov, medzi nimi napríklad *Vlčie hory* Erika Baláža, ktorý rozpráva príbeh jednej z posledných divočín v Európe, *Stopy na hrebeni* režiséra Pavla Barabáša či jeho novinka *Polárnik*, ktorá je venovaná Petrovi Valušiakovi a festival ju premietne vo svetovej premiére za účasti oboch menovaných. Peter Csonka spracoval vo filme *Chaga – The Story* životný príbeh ugandského kajakára, ktorý sa nedal odradiť neprajnými pomermi. Etablovaný horský režisér Rastislav Hatier uvedie až dva svoje filmy – *Slepá dôvera* a *Strach zo smrti*. Celkovo festival premietne 45 filmov z 13 krajín, privíta 17 hostí a v jeho rámci sa uskutočnia aj viaceré prednášky cestovateľov a výstavy. ▶ www.horyamesto.sk**3., 6., 7., 13., 17., 21., 23., 25. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobnostíV apríli si pripomíname nedožitú 90. narodeniny legendárneho Marlona Branda (*Posledné tango v Paríži*, *Dnešná apokalypsa*), 75. narodeniny režiséra Francisa Forda Coppola (*Cotton Club*, *Dnešná apokalypsa*), 70. narodeniny scenáristu a režiséra Johna Miliusa (*Dnešná apokalypsa*, *Barbar Conan*), nedožitú 75. narodeniny kameramana Alojza Hanúska (*Psychodráma*), nedožitú 75. narodeniny herca Jozefa Adamoviča (*Vrah zo záhrobia*), 85. narodeniny herca Maxa von Sydowa (*Barbar Conan*) a nedožitú 85. narodeniny Petra Solana (*Dialóg 20 40 60*, *Prípad Barnabáš Kos*).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**4. apríl ▶ 18.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zabávajte sa, prosím!Priaznivci kvalitnej zábavy si prídu na svoje s filmom *Pripútajte sa, prosím!* (r. Jim Abrahams, David Zucker, Jerry Zucker, 1980).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**5. apríl**

(ŽILINA – MESTSKÝ ÚRAD)

20. festival Vysoké horyProjekcia filmu Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni* spojená s prednáškou Cesty do neznáma.▶ www.vysokehory.svts.sk**5., 10., 19., 20. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úloheV apríli sa tento programový cyklus zameria na génia Petra Sellersa. Diváci uvidia filmy *Myš, ktorá revala* (r. Jack Arnold, 1959), *Optimisti* (r. Anthony Simmons, 1973), *Päť lupičov a stará dáma* (r. Alexander Mackendrick, 1955) a *Ružový panter* (r. Blake Edwards, 1963).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**9., 12., 30. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

HommageV sále Filmotéka si v apríli pripomenieme tri osobnosti zosnulé v tomto roku – maďarského modernistického veľikána Miklósa Jancsóa (jeho filmom *Elektra a jej pravda*, 1974), jedného z najdôležitejších amerických hercov generácie – Philipa Seymoura Hoffmana (*Šťastie*, r. Todd Solondz, 1998) a legendu francúzskej kinematografie Alaina Resnaisa (*Vojna sa skončila*, 1966).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**10. apríl ▶ 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Spirituálny film a Andrej Tarkovskij: StalkerPaul Schrader vo svojej vplyvnej knihe *Transcendentálny štýl vo filme* nachádza nový kvázi žáner v kinematografii a nazýva ho spirituálny film. Piate stretnutie 3. semestra vzdelávacieho programu Filmový kabinet sa venuje spirituálnemu filmu a tvorbe A. Tarkovského.▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**11. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double BillV rámci cyklu Double Bill uvidíme v jeden piatkový večer dvojicu filmov *Barbarella* (r. Roger Vadim, 1968) s Jane Fonda v hlavnej úlohe a českú komédiu *Kdo chce zabít Jessii?* (r. Václav Vorlíček, 1966).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**12., 13., 26., 27. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Detská filmotékaPočas dvoch aprílových víkendov sa budú premietat filmy pre deti a ich rodičov. Do programu bol zaradený *Posledný jednorozec* (r. Jules Bass, Arthur Rankin Jr., 1982) a takisto pásmo slovenských a českých krátkometrážnych animovaných filmov.▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**14. apríl ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Festival [fjúžn] Otvorené okná

Festival [fjúžn] prináša kolekciu krátkych študentských filmov z produkcie občianskeho združenia Iniciatíva o „našich“ menšinách, starých i tých nových. Filmy pre projekt Otvorené okná nakrútili študenti 2. ročníka dokumentárnej tvorby FTF VŠMU.

▶ www.foaje.net, www.fjuzn.sk**15., 22. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Za okrajomVo filmoch Sama Peckinpaha sa v rôznych kontextoch a súvislostiach vyskytujú detské postavy. Na dva filmy – *Junior Bonner* (1972) a *Jazda vysočinou* (1962) – sa v rámci cyklu Za okrajom pozrieme práve touto optikou.▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**17. apríl ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Profil animátora Andreja Kolenčíka/Kino Fest Anča

Andrej Kolenčík je filmový režisér a výtvarník. Vo Foaje uvedie exkluzívne ukážky zo svojich starších aj novších prác a poodhalí zákulisie ich vzniku.

▶ www.kolencik.org, www.foaje.net**23. apríl ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Felvidék – Horná zem/Kino Filmtopia

Animovaný dokument Vladislavy Plančíkovej.

▶ www.foaje.net**23. apríl ▶ 20.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film – Nirvana: Live at ReadingVystúpenie kapely Nirvana 30. augusta 1992 bolo vrcholom festivalu v Readingu. Medzi 27 skladbami sú hity z albumov *Bleach* a *Nevermind*, niekoľko coververzií i 3 piesne z vtedy ešte nevydaného albumu *In Utero*. Projekciou si pripomíname 20. výročie úmrtia Kurta Cobaina.▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**24. apríl ▶ 15.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

70 Juraja LihositaProfil režiséra – strihové pásmo z jeho filmov *Sojky v hlave*, *Vlakári* a *Zakázané uvoľnenie* a z jeho televíznej tvorby: *Ako sa Vinco zaťal*, *Anonym* a *Bambul'kine dobrodružstvá*. Vstup je voľný.**24. apríl ▶ 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Nový nemecký film: Hranica života a filmu: Fitzcarraldo

Šieste stretnutie 3. semestra Filmového kabinetu priblíži nemeckú kinematografiu šesťdesiatych rokov a tvorbu Wernera Herzoga.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**24. apríl ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ – ŠTEFÁNIKOVA 16)

Svetové kraťasy/World of Shorts vol. 1/Kino FoajeV prvom pásme sa predstavia filmy zo sekcie srbského festivalu Küstendorf, ktorého riaditeľom je Emir Kusturica. Uvidíte filmy *Made in Chinatown*, *Red Snow*, *Sweet Corn*, *Arena* a *The Last Veil*. Podujatie sa uskutoční s výkladom Andreja Kolenčíka.▶ www.foaje.net**27. – 30. apríl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Slnko v sieti 2014

O prehliadke čítajte viac na strane 16.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.sfta.sk, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ▶

28. marec – 4. apríl

30. Európsky filmový festival, Lille (FRANCÚZSKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.filmcourt-lille.com

28. marec – 5. apríl

22. filmový festival ContraVision, Berlín (NEMECKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.contravision.de

2. – 13. apríl

Európsky filmový festival, New York (USA)
Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

3. – 7. apríl

NexT – medzinárodný filmový festival, Bukurešť (RUMUNSKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.nextfilmfestival.ro

9. – 13. apríl

6. medzinárodný filmový festival krátkych filmov Go Short, Nijmegen (HOLANDSKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.goshort.nl

9. – 15. apríl

14. filmový festival goEast, Wiesbaden (NEMECKO)
V sekcii Fokus Slovensko sa budú premietat filmy *Kým sa skončí táto noc* (r. P. Solan), *Pehavý Max a strašidlá* (r. J. Jakubisko) – filmy pre školy (deti a mládež), *Dom* (uvedie ho režisérka Z. Liová), *Snečný štát* (r. Martin Šulík), *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). V sekcii Pásmo krátkych filmov budú uvedené tituly *Homo Ciris* (r. J. Mináriková), *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík), *Pandy* (r. M. Vizár) a *Sneh* (r. I. Šebestová). ▶ www.filmfestival-goeast.de

10. – 13. apríl

A Corto di Donne, Pozzuoli (ITALIANSKO)
Projekcia animovaného filmu Ivany Šebestovej *Sneh*. ▶ www.acortodidonne.it

11. – 18. apríl

Festival stredo- a východoeurópskych filmov À l'Est, du Nouveau, Mont-Saint-Aignan (FRANCÚZSKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.alest.org

15. apríl

Ružové sny, Praha (ČESKO)
Premietanie filmu Dušana Hanáka v Era Art Klube. ▶ www.facebook.com/EraArtKlub

15. – 20. apríl

Medzinárodný festival krátkych filmov Filmfest, Drážďany (NEMECKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.filmfest-dresden.de

21. – 27. apríl

Madeira Film Festival (PORTUGALSKO)
Projekcia filmu Matúša Vizára *Pandy*.
▶ www.madeirafilmfestival.com

24. – 27. apríl

5point Festival, Carbondale (KANADA)
Premietanie filmu Pavla Barabáša *Hľadači tieňa*.
▶ www.5pointfilm.org

24. apríl – 4. máj

HotDocs, Toronto (KANADA)
Uvedenie filmu *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes) v sekcii World Showcase.
▶ www.hotdocs.ca

25. – 30. apríl

11. filmový festival Crossing Europe, Linz (RAKÚSKO)
Projekcia filmu *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff).
▶ www.crossingeurope.at

26. apríl – 2. máj

6. PriFilmFest, Priština (KOSOVO)
V súťaži stredometrážnych hraných filmov bude uvedený film *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík). Do súťaže celovečerných hraných filmov je zaradený film *Zázrak* (r. J. Lehotský).
www.prifilmfest.com

27. apríl – 3. máj

27. filmový festival Finále Plzeň (ČESKO)
O festivale sa dočítate viac na str. 19.
www.festivalfinale.cz

29. apríl – 4. máj

16. filmová prehliadka Kino na hranici, Český Těšín, Cieszyn (ČESKO, POLSKO)
O prehliadke sa dočítate viac na str. 18.
www.kinonahranici.cz

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

▶ Mariana Jaremková

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 17. 4. 2014

3 dni na zabitie

(*3 Days to Kill*, USA/Francúzsko, 2014)
DCP 2D, ŠUP, 117 min., MP 12,
ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ THRILLER
RÉŽIA: McG HRAJÚ: Kevin Costner, Hailee
Steinfeld, Amber Heard, Connie Nielsen
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Keď je smrť blízko, dokáže človek urobiť čokoľvek, aby jej príchod oddialil. Ani agent tajnej služby nie je výnimkou. S vidinou života, ktorý by mu mohol predĺžiť experimentálny liek, sa vydáva splniť svoju poslednú misiu. A keďže jeho manželka musí pracovať odcestovať, má tri dni na to, aby zneškodnil teroristickú organizáciu a zároveň sa osvedčil ako starostlivý otec.

PREMIÉRA: 24. 4. 2014

Dlhá cesta dole

(*A Long Way Down*, Veľká Británia, 2014)
DCP 2D, ŠUP, 96 min., MP 12,
ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Pascal Chaumeil HRAJÚ: Pierce
Brosnan, Toni Collette, Aaron Paul, Imogen
Poots, Rosamund Pike, Sam Neill
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Štyria neznámi ľudia sa počas jednej silvestrovej noci stretnú na streche budovy, ktorá je známa ako obľúbené miesto samovrahou. Všetci tam prišli s tým istým plánom. Namiesto skoku sa napokon dohodnú, že zostanú nažive do sviatku svätého Valentína. Toto stretnutie ich napokon zmení a vráti im chuť do života.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

Captain America: Zimný vojak

(*Captain America: The Winter Soldier*, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 136 min., MP 12, SLOVENSKE TITULKY, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/SCI-FI
RÉŽIA: Anthony Russo, Joe Russo
HRAJÚ: Chris Evans, Scarlett Johansson, Samuel L. Jackson, Robert Redford
DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Captain America žije pokojným životom vo Washingtone. Keď však zaútočia na jeho kolegu z organizácie S. H. I. E. L. D., začína sa zaplietať do pavučiny intríg. Svet je opäť v ohrození, a tak sa Captain America so spojencami postaví proti záhadnému bojovníkovi – Zimnému vojakovi.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

Felvidék – Horná zem

(*Felvidék – Horná zem*, Slovensko/Česko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 75 min., MP 12, ANIMOVANÝ DOKUMENTÁRNÝ FILM
RÉŽIA: Vladislava Plančíková
DISTRIBÚTOR: Filmtopia

Film otvára ešte stále nezacelené rany ľudí, ktorých životy sa museli podriaďovať politickým rozhodnutiam. Cez osobné príbehy sledujeme jednu z etáp slovenských dejín, ktorá stále vyvoláva kontroverzie. Film je však najmä príbehom o rodine, láske, domove a sľuboch, ktoré treba dodržať.
▶ Viac sa dočítate na stranách 10 – 11.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

Cudzí obed

(*Dabba*, India/Francúzsko/Nemecko/USA, 2013) DCP 2D + DVD, 104 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Riteš Batra HRAJÚ: Irrfan Khan, Nimrat Kaur, Nawazuddin Siddiqui, Lillete Dubey DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Ženy v Bombaji už desiatky rokov posielajú manželom do práce obedy prostredníctvom pozoruhodnej siete poslíčkov. Vedci z Harvardu zistili, že na zlú adresu doputuje iba jeden z milióna obedov. A práve takýto zatulávaný obed spojí pôvabnú Illy a Saajana. Pred filmom *Cudzí obed* sa bude premietat krátka snímka Martina Repku *Tanec tigra* (viac na strane 14).

PREMIÉRA: 10. 4. 2014

Justin Bieber's Believe

(*Justin Bieber's Believe*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 91 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HUDOBNÝ DOKUMENT
RÉŽIA: Jon M. Chu ŮČINKUJÚ: Justin Bieber, Scooter Braun, Ryan Good, Usher, Pattie Mallette, Nicki Minaj
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Film zachytáva vypredané celosvetové turné Justina Biebera s názvom Believe. Ponúka nielen koncertné zábery s Justinovýmmi najväčšími hitmi, ale „dostanete“ aj osobnú priepustku do zákulisia a uvidíte, ako sa celé turné pripravovalo a ako prebiehalo. Film prináša aj exkluzívny pohľad na Justinov život mimo pódia.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

Láska, súdruh!

(**Mieletön elokou**, Finsko/Česko/Nórsko, 2014) DCP 2D, 108 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/RETRO KOMÉDIA
RÉŽIA: Taru Mäkelä **HRAJÚ:** Kati Outinen, Miroslav Etlzer, Laura Birn, Kryštof Hádek, Aka Hirviniemi, Veera W. Viló, Jan Budař
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Fínsko, šesťdesiate roky. Elsa vyrába klobúky a je jasnovidka. Jej život plný pokojne, až kým sa vo dverách jej salónu neobjaví dávno stratený muž, ktorého kedysi vášnivo milovala a o ktorom si myslela, že je mŕtvý. Jan je jazzman a prichádza z Česka do Helsínk, kde má vystúpenie. Elsa sa snaží udržať si odstup, ale napokon sa otvorí vzťah.

PREMIÉRA: 10. 4. 2014

Rio 2

(**Rio 2**, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 101 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Carlos Saldanha **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Michal Klučka, Danica Jurčová, Peter Marcin, Kamil Mikulčík, Roman Pomajbo, Marián Miezga
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Blu, Perla a ich tri deti sú vzácné modré papagáje. Odvážne opustili kúzelné mesto Rio a vydali sa do džungle v divokej Amazónii, aby sa tam stretli so svojimi príbuznými. Blu je z výpravy nadšený najmenej. Čaká ho nepríjemné stretnutie so svokrom a musí sa brániť proti diabolským intrigám pomstychtivého kakadu Nigela.

PREMIÉRA: 24. 4. 2014

Nekonečná láska

(**Endless Love**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 104 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ
RÉŽIA: Shana Feste **HRAJÚ:** Alex Pettyfer, Gabriella Wilde, Bruce Greenwood, Robert Patrick, Joely Richardson
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Jade vyrastala v prepychu so starostlivými rodičmi. David má za sebou jeden drobný konflikt so zákonom, pracuje s otcom v jeho autodielni a na budúcnosť radšej nemyslí. Keď medzi nimi pri náhodnom stretnutí preskočí iskra, s ružovými okuliarmi na očiach kráčajú v ústrety spoločnej budúcnosti. Neuvedomujú si, že existujú ľudia, ktorí im ich vzťah neprajú...

PREMIÉRA: 10. 4. 2014

Slovensko 2.0

(**Slovensko 2.0**, Slovensko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 100 min., MP 12, DRÁMA
RÉŽIA: Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Kerekes, Zuzana Liová, Mišo Suchý, Ondrej Rudavský, Peter Krištúfek, Viera Čákanyová, Miro Jelok, Iveta Grófová **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Dvadsať rokov po vzniku Slovenskej republiky sa desať slovenských režisérov pokúša svojimi desaťminútovými snímkami odpovedať na otázku: Čo je to Slovensko? Filmová koláž je pestrou kombináciou filmových poviedok rôznych žánrov naprieč generáciami tvorcov.
 ► Viac sa dočítate na stranách 12 – 13.

PREMIÉRA: 17. 4. 2014

Nepravdepodobná romanca

(**Nepravdepodobná romanca**, Česko, 2013) DCP 2D + blu-ray, 105 min., MP 12, DRÁMA
RÉŽIA: Ivan Vojnár **HRAJÚ:** Berenika Kohoutová, Alžběta Pažoutová, Veronika Freimanová, Ivan Vojnár **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Film kombinuje skutočný príbeh Louisy a Eriky s vymysleným. Obe hrdinky sa snažia splniť si svoj sen. Louisa sa chce stať herečkou napriek odporu manžela. Erika by sa rada stala učiteľkou, ale najskôr si musí zarobiť peniaze na štúdium. Pracuje aj ako upratovačka v divadle, kde sa stretáva s Louisou a začína sa ich spoločný príbeh.

PREMIÉRA: 17. 4. 2014

Transcendencia

(**Transcendence**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, MN 15, ČESKÉ TITULKY, SCI-FI/TRILER
RÉŽIA: Wally Pfister **HRAJÚ:** Johnny Depp, Morgan Freeman, Kate Mara, Rebecca Hall, Paul Bettany **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Spojenie stroja a človeka v neobvyklej snímke o vedcovi, ktorý sa stal súčasťou vlastného experimentu. Traja vedci pracujú na štruktúre kmeňových buniek a na počítačových technológiách, ktoré by dokázali zmeniť základy ľudského života. Keď si však vynález začne žiť vlastným životom, aj tie najlepšie úmysly sa zmenia na smrtiace.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

(Ne)zadaní

(**That Awkward Moment**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 94 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Tom Gormican **HRAJÚ:** Zac Efron, Michael B. Jordan, Miles Teller
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Mikeyho požiada manželka o rozvod. Kamaráti Jason a Daniel sa ho snažia utešiť a sľúbia mu, že zostanú slobodní. Slobodný život je preda najlepším, najmä pre nezáväznú postelovú vzťahy. Mikey stále nevie nájsť novú lásku, ale Jason a Daniel sa už zamilovali. Nesmú to však priznať, aby neporušili sľub.

PREMIÉRA: 15. 4. 2014

Valčík pre Monicu

(**Monica Z – Ett lingonris i cocktailglas**, Švédsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 105 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Per Fly **HRAJÚ:** Edda Magnason, Sverrick Gudnason, Kjell Bergqvist, Vera Vitali
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Životopisná snímka o švédskej speváčke a herečke Monice Zetterlund opisuje jej cestu z malého mestečka za slávou. Monica nahrala množstvo jazzových albumov a zahrala si v niekoľkých filmoch, no pre chorobu musela ukončiť kariéru a napokon zomrela po požiari v jej byte. V záverečnej bilancii Monica zisťuje, že napriek svojmu talentu a sláve stratila viac, než získala.

PREMIÉRA: 10. 4. 2014

Omar

(**Omar**, Palestína, 2013) DCP 2D + DVD, ŠUP, 97 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Hany Abu-Assad **HRAJÚ:** Adam Bakri, Leem Lubany, Waleed F. Zuaiter, Samer Bisharat, Eyad Hourani **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Mladého pekára Omara delí od jeho tajnej lásky Nadje iba jeden múr. Ten, ktorý pretína územie Palestíny. Denne ho preliezajú stovky ľudí. A tak ako Omar si musia dávať pozor, aby ich nezastrelili. Jednoduchá voľba neexistuje. Ani pre Omara. Keď padne do zajatia, začína sa hra na mačku a myš. No všetko, čo robí, robí kvôli svojej láske.

PREMIÉRA: 3. 4. 2014

Vášň medzi riadkami

(**The Invisible Woman**, Veľká Británia, 2013) DCP 2D, ŠUP, 111 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/DRÁMA/BIOGRAFICKÝ
RÉŽIA: Ralph Fiennes **HRAJÚ:** Ralph Fiennes, Michelle Fairley, Felicity Jones, Kristin Scott Thomas **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Charles Dickens nebol iba spisovateľ, ale najmä charizmatický muž plný energie, otec desiatich detí, novinár, divadelník, spoločenský aktivista a milenc krásnej a inteligentnej Nelly. Mladá žena netuší, čo to je, byť milenkou ženatého mnohohodnotného muža. Najmä vo viktoriánskom Anglicku, kde sa musí zmieriť s úlohou „neviditeľnej“ ženy.

► Mariana Jaremková a Miro Ulman

PREMIÉRA: 10. 4. 2014

Pojedeme k moři

(**Pojedeme k moři**, Česko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 90 min., MP 12, RODINNÝ FILM
RÉŽIA: Jiří Mádla **HRAJÚ:** Ondřej Vetchý, Jaroslava Pokorná, Jan Maršál, Lucie Trmíková, Michaela Majerníková, Zdeněk Bařinka
DISTRIBÚTOR: Continental film

Režijný debut herca Jiřího Mádlu je príbehom 11-ročného Tomáša, ktorý túži stať sa filmárom. Prvý film chce nakrútiť o svojej rodine a kamarátovi Harisovi. Chalani si nakrúcanie užívajú, no časom zistia, že sa im podarilo zachytiť napríklad aj to, že Tomášov otec klame. Dvakrát do týždňa niekam tajne odchádza a Tomáš sa rozhodne jeho tajomstvo odhaliť.

FOTO: Filmtopia

Doma na Slovensku? Igen

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Režisérka Vladislava Plančíková si na svoj debutový film vybrala háklivú tému slovensko-maďarskej otázky. Dokument *Felvidék – Horná zem* však nechce rozduchávať národnostné vášne, je citlivou sondou do osudov ľudí, ktorých životy poznačila politická svojvôľa a dodnes hľadajú svoje stratené korene.

Film *Felvidék – Horná zem* v sebe spája niekoľko rovin. Jednou z nich je exkurzia dejinnými udalosťami, ktoré natrvalo poznačili slovensko-maďarské vzťahy, sprostredkovaná archívnymi materiálmi, ďalšia sa zameriava na konkrétne osudy obyčajných ľudí, ktorých vysídlili a oni museli začať svoj život odznova ďaleko od domova. Plančíková dáva priestor aj mladej generácii, ktorá sa so slovensko-maďarskou otázkou vyrovnáva možno menej emotívne, no problém vlastnej identity je tu stále prítomný.

Kľúčová je však rovina osobná, ktorá sa pre režisérku stala východiskovým bodom. „Vyrastala som v zmiešanej rodine na južnom Slovensku, v maďarskej dedine Mostová-Hidaskürt,“ vysvetľuje Plančíková. „Tento priestor, kde sa mieša, spája i odpudzuje a nakoniec prelína slovenské s maďarským, nazývam akýmsi naším Makondom. Veľakrát som bola svedkom nacionalisticky podfarbených rečí či poznámok zo slovenskej aj z maďarskej strany.

A samozrejme, že som večne obhajovala jednu alebo druhú stranu. Priamy impulz na to, aby som sa pustila do tohto filmu, však vychádza z rozhovoru s babkou, keď som sa raz začala pypytovať na to, ako to vlastne všetko v slovensko-maďarskej minulosti bolo.“

Plančíková sa tému, ktorá je pre mnohých stále veľmi citlivá, rozhodla uchopiť cez príbeh vlastnej rodiny, ktorý sa jej osobne dotýka, hoci pôvodný zámer bol iný. „Na filme som s väčšími či menšími pauzami pracovala asi šesť rokov. Nikdy som nemala pocit, že by sa v ňom mala objaviť moja osobná linka. K tomu došlo až takmer ku koncu, keď sme sa zúčastnili na zahraničných workshopoch,“ spomína režisérka. „Svieže zahraničné oko videlo potrebu lepšie sa napojiť na ťažkú historickú tému prostredníctvom intímnej autorskej polohy rozprávača. Tak ma postupne presvedčili, aby som vstúpila do obrazu, a potom dokonca, aby som namiesto

profesionálneho hlasu herečky použila svoj – a to aj v anglickej verzii, kde mám zábavný slovensko-maďarský prízvuk.“

Tému filmu odľahčuje spôsob rozprávania. Film využíva archívne zábery, animáciu, pracuje so symbolmi, je výrazne štylizovaný, celá jeho estetika evokuje príjemnú nostalgickú atmosféru. Forma však nikdy neprevládne nad obsahom, iba podporí a zintenzívni výpovednú hodnotu dramatických intímnych príbehov. „Počas študovania témy, nespočetných rozhovorov so slovenskými i s maďarskými pamätníkmi, historikmi a ľuďmi navôkol som si všimla, že ak sa veci pomenujú priamo, je ich reakcia obranná, človek sa uzavrie alebo až začne atakovať. Preto som sa rozhodla siahnuť po čare animácie, ktorá otvára cestu k dieťaťu v nás dospelých – animácia funguje na princípe metafor a archetypov podobne ako rozprávka, takže dokáže komunikovať o tom, o čom sa niekedy slovami nedá. A dokážeme prijať to, s čím máme v priamej konfrontácii problém.“ Plančíková využíva niekoľko druhov animácie. „Po ploškovej animácii a pixilácii som siahla preto, lebo som sa snažila pracovať s reálnymi predmetmi v reálnom prostredí, doslova ich oživiť, podobne ako vyrozprávať príbehy týchto predmetov – fotografií, topánok, šachových figúrok. Formálne sú súčasťou rozprávačskej linky – moje ruky držia fotky alebo z fotky poskladajú vtáčika. Animácia je čarovná – vie byť vtipná, ironická,

naivná, naturalistická, explikačná, krásna, hravá, chladná i nudná. Vo filme som využila figúry, ako sú metafora, personifikácia či symbol. Je to na príklad alegorická partia šachu naznačujúca rozhodovanie politikov na mierovej konferencii o tom, čo bude ďalej s osudom Nemcov a Maďarov v Československu. V zmysle naplnenia tohto zámeru som sa prirodzene snažila, aby to bolo esteticky krásne a aby vznikla jednotná atmosféra filmu.“

Dôležitú úlohu zohrávajú vo filme archívne zábery, ktoré sú aj v nemom obraze výrečnejšie ako slová. Cennú pomoc našla režisérka u Marka Šulíka, ktorý jej poskytol materiál zo svojho projektu *Rodinné archívy*. „Patrí mu moja veľká vďaka a úcta. Jeho archívy obdivovali všade, kam som išla, lebo sú skutočne nádherné, intímne, neošúchané.“

Výpovede pamätníkov sú veľmi emotívne a možno prinesú úľavu všetkým, ktorých postihol podobný osud. A sú to príbehy, na ktoré by sa nemalo zabudnúť. Aj preto, že sa veľmi ľahko môžu stať aj našimi príbehmi. „Vždy to tak bolo a bude, že dianie vo svete je akousi šachovou partiou niekoľkých mocných, ktorí akoby konali v duchu Stalinových slov: Keď umrie človek, je to tragédia, keď umrú milióny, je to štatistika. To, čo sa teraz deje na Ukrajine, je toho čistým dôkazom.“ ▲

□ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk

Felvidék – Horná zem (r. Vladislava Plančíková, Slovensko, 2014)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 125 000 eur (podpora AVF: 45 100 eur, podpora RTVS v rámci zmluvy so štátom: 8 000 eur) - údaje sú uvádzané bez DPH
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 3 DCP nosiče, 10 DVD, 10 blu-ray nosičov
- APRÍLOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE: 1. 4. (20.00), 2. 4. (17.30), 3. 4. (18.30), 4. 4. (20.45), 6. 4. (20.30), 7. 4. (18.30), 11. 4. (17.00), 21. 4. (20.30), 25. 4. (19.00), 26. 4. (19.00)

FOTO: Filmtopia

Slovensko očami filmárov

► Zuzana Sotáková (absolventka Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave)

Čo je to Slovensko? Otázka, pred ktorou stálo desať slovenských režisérov. Odpoveďou sú ich desaťminútové filmy, ktoré spolu tvoria jedinečný projekt **Slovensko 2.0**. Do našich kín príde 10. apríla a premiéru bude mať nielen v Bratislave, ale prostredníctvom online prenosu aj v kinosálach ďalších miest.

Počet obyvateľov: 5 397 036, rozloha: 49 035 km², hlavné mesto: Bratislava, štátne zriadenie: republika, vznik: 1. január 1993. Údaje, ktoré o Slovensku v skutočnosti až tak veľa nepovedia. Na rozdiel od krátkych filmov v projekte *Slovensko 2.0*. V ojedinelom poviedkovom filme, za ktorým stojí producentka dvojica Zora Jaurová a Mátyás Prikler. „Blížilo sa 20. výročie samostatného Slovenska a Mátyás prišiel s nápadom, aby sme niečo urobili. Vznikol z toho filmový projekt, ktorý má vlastne veľmi jednoduchý základný koncept – táto krajina má 20 rokov a je to do istej miery aj 20 rokov slovenskej kinematografie,“ hovorí Zora Jaurová. S Priklerom oslovili viacerých filmárov a vykryštalizo-

vala sa desiatka titulov, medzi ktorými sú nielen hrané príspevky, ale aj dokumentárne a animované. Réžie sa ujali Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Kerekes, Zuzana Liová, Mišo Suchý, Ondrej Rudavský, Iveta Grófová, Peter Kríšťúfek, Viera Čákanová a Miro Jelok. „Výber je vždy subjektívny, ovplyvnený tým, aké filmy sa nám páčia. No vstupovali doň aj praktické momenty, napríklad či režiséri mohli v danom čase nakrúcať,“ pokračuje producentka. Prvý film sa natáčal vo februári minulého roka, posledný len pred pár týždňami.

„Minutáž bola naším zadáním. V tomto smere sme boli veľmi striktní, keďže nejde o poviedkový film, ktorý by bol rámcovaný príbehom alebo umelec-

kým motívom,“ približuje Jaurová. Podľa Priklera mali režiséri z tvorivého hľadiska voľnú ruku. „Vstupovali sme im do toho len do takej miery, do akej to dovolili, čo sa u jednotlivých tvorcov líšilo. Väčšina z nich prišla s námetmi a postupne sa s nami v dialógu radili, vždy však mali posledné slovo,“ pridáva sa Jaurová a dodáva, že od začiatku chceli vytvoriť film, ktorý bude komunikovať s medzinárodným publikom a na Slovensko sa nebude pozerať len znútra. Pohľad „zvonku“ ponúkli viacerí režiséri, ktorí dlho žijú za hranicami: Juraj Herz, Mišo Suchý či Ondrej Rudavský. „Štyri filmy sú rozprávané cez zahraničie. Pre mňa je zaujímavý Mišo Suchý, ktorý v roku 1988 odišiel zo socialistického Československa a my sme mu napísali, aby urobil film o 20-ročnom Slovensku, kde nikdy dlhodobo nežil,“ hovorí Prikler. „Podobne ako Ondrej Rudavský, hoci on sa sem vracia častejšie. Z Československa odchádzal s tým, že sa už nikdy nebude môcť vrátiť, nikdy v živote neuvidí túto krajinu a asi ani väčšinu ľudí, s ktorými sa dovtedy stretával. To bolo v roku 1986. Povedal, že pre nich ako emigrantov to bolo veľmi ťažké vstrebáť. Potom v roku 1989, keď sa s tou myšlienkou už akosi vyrovnali, bolo pre nich zase emocionálne náročné preformátovať sa na to, že sa môžu vracieť,“ opisuje Jaurová. Podľa nej Rudavského príspevok *Pravidlá hry* hovorí o Slovensku a jeho dejinách ako metafore univerzálneho kontextu.

Slovensko 2.0 nečaká tradičnú distribúciu. Pro-

ducenti sa rozhodli vyskúšať paralelnú prezentáciu projektu v kine, televízii, na DVD i na internete. „Na celom svete sa s digitálnymi médiami radikálne menia modely distribúcie a klasický postup od kina k televízii akoby prestával dávať zmysel. Nehovoriac o tom, že na Slovensku majú domáce filmy – česť výnimkám – problémy s návštevnosťou. Tak sme si povedali, že keď je náš film špecifický, bude vhodný na experiment s paralelnou distribúciou,“ približuje Zora Jaurová, ktorá v tom vidí aj riziká, no myslí si, že dnes si už jednotlivé kanály navzájom nekonkurujú tak výrazne ako kedysi. „Nie je ľahké urobiť kampaň na slovenský film, pretože to väčšinou nie je až taký sexi produkt. Pri takejto distribúcii sa však kanály navzájom podporujú. Chceli sme robiť teasingovú kampaň v online prostredí a tým, že sa prekryla s prezidentskými voľbami, sa do istej miery hráme s atmosférou, ktorá je v spoločnosti. Čo, samozrejme, súvisí s témou filmu – 20 rokov Slovenska a kam sme sa po tých 20 rokoch dostali,“ dodala Jaurová. „Na rozdiel od situácie, ktorá bola pred desiatimi rokmi, už nie je taký problém vyrobiť tu film. Problém je, ako ho odpromovať. Na jednej strane pred nami stála úloha neklamať a priznať, že nejde o žánrový film, ale o desať autorských filmov spojených do jedného. Na druhej strane sme to chceli urobiť tak, aby to malo ‚gule‘. Zároveň sme si však dávali pozor, aby to nebolo nevkusné,“ uzavrel Mátyás Prikler. ▲

Slovensko 2.0 (r. J. Herz, M. Šulík, P. Kerekes, Z. Liová, M. Suchý, O. Rudavský, I. Grófová, P. Kríšťúfek, V. Čákanová, M. Jelok, Slovensko, 2014)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 514 500 eur (podpora RTVS v rámci zmluvy so štátom: 83 333 eur) – údaje sú uvádzané bez DPH
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: počet kópií nebol v čase uzávierky Film.sk potvrdený
- APRÍLOVÉ PROJEKCE FILMU V KINE LUMIÈRE: 10. 4. (18.30), 11. 4. (18.30), 12. 4. (18.15), 13. 4. (18.30), 14. 4. (18.30), 15. 4. (18.30), 16. 4. (20.00)

Emília Vášáryová a Milan Lasica vo filme Petra Kríšťúfka Jediná známa fotografia Boha. • FOTO: MPhilms

Netreba váhať, keď dostaneš príležitosť

► Simona Lucia Horváthová (absolventka Katedry žurnalistiky Univerzity Komenského v Bratislave)

Režisér Martin Repka prichádza s krátkym, šesťnásťminútovým filmom *Tanec tigra*, ktorý sa odohráva v Indii, no jeho príbeh je aj odrazom slovenských reálií. Poukazuje na nevyhnutnosť byť otvorený voči novým príležitostiam a nepremeškať ich.

Tigrí tanečník Kader (Palani) príde na kasting k tamilskému filmovému režisérovi Sharmovi (Nasser), ktorý má obdobie slávy už dávno za sebou. Ten ho napriek mimoriadnemu talentu odmietne a zosmiešni. Keď si uvedomí, že premrhal výnimočnú príležitosť, je neskoro a tanečníka už nenájde.

„Tento krátky príbeh od indického autora Ashokamitrana ma oslovil, pretože sa mi vidí veľmi aktuálny pre náš život na Slovensku, a zdalo sa mi zaujímavé vyrozprávať ho prostredníctvom exotických prvkov. Žijeme vo svete kastingových šou, kde máme poroty a ľudí na vysokých pozíciách, ktorí súdia iných, pričom na druhej strane sú ľudia, ktorí trpia tým, že majú talent, ale nevedia sa presadiť či živiť tým, čo dokážu,“ hovorí režisér Martin Repka.

„Indické filmy sú pre náš vkus často ťažko konzumovateľné, ale páči sa mi, že sú energické, teplé, farebné a dynamické. To všetko som chcel dať aj do filmu *Tanec tigra*. Dalo by sa povedať, že som sa snažil európskymi očami vidieť indický film,“ pokračuje autor, ktorý sa s indickým filmovým prostredím zoznámil už v roku 1999 počas prezentácií krátkych filmov v Goetheho inštitúte. Tam sa stretol aj s protagonistom snímky *Tanec tigra* – s Nasserom, ktorý je v Indii žijúcou filmovou legendou a natočil už vyše štyristo celovečerných

titulov. „Ostatných predstaviteľov sme získavali na kastingoch, ktorých sa zúčastnili herci aj neherci.“ Režisér však vyberal účinkujúcich aj spontánne. Postavu strážnika si zahral skutočný indický strážnik a príležitosť dostal aj asistent réžie.

Autor filmu poukazuje aj na skutočnosť, že ľudia si nedostatočne vážia svoju kultúru, hodnoty a tradície. Kým pochopia ich dôležitosť, môže byť neskoro. Sharma si nakoniec uvedomí, že keď bol mladý, bol v takej istej pozícii ako talentovaný tanečník, ktorého odmietol. „Vtedy mu dávali šancu, ale on ju teraz tomu mladému umelcovi nedal. A to je to uvedomenie si, že sa musí zmeniť a chce sa zmeniť, lebo vidí sám seba akoby v zrkadle a vie, že v minulosti to bolo iné ako teraz,“ ozrejmjuje Repka.

Film sa natáčal šesť dní v indickom veľkomeste Chennai a dorábal sa v Bratislave a vo Viedni. Tvorcovia sa pri nakrúcaní sústredili najmä na emócie, ktoré sú rovnaké vo všetkých krajinách a jazykoch. „Keď som film prezentoval v decembri v Chennai, diváci boli nadšení a veľmi chválili prirodzené herectvo. Aj keď je celý film v tamilčine, ktorú neovládajú ani ja, ani strihač, snažili sme sa, aby na domáceho diváka nepôsobilo umelo,“ dodáva autor. Jeho *Tanec tigra* sa bude v kinách premietiť pred celovečerným titulom *Cudzí obed*. ▲

Kino Lumière otvorilo ďalšiu sálu

► Daniel Bernát

Slovenský filmový ústav (SFÚ) začal s prevádzkou tretej sály v bratislavskom Kine Lumière. Má názov Filmotéka – Študijná sála Slovenského filmového ústavu a ponúka zaujímavý postavený program s cyklami *Detská filmotéka*, *Double Bill*, *Herec v hlavnej úlohe*, *História filmu*, *Za okrajom* a *Zabávajte sa, prosím!*. Už počas tohto mesiaca si diváci môžu vyberať z desiatok filmov.

Filmotéka premieta z 35 mm kópií archívne snímky, ktoré sa nachádzajú v zbierkových fondoch SFÚ. Ako ozrejmujú kurátori kinosály Richard Šteinhübel, Michal Michalovič a Rastislav Steranka, ich zámerom je uvádzať „základné diela kinematografie od najvýznamnejších tvorcov, ktorí rôznym spôsobom posunuli hranice umeleckého vyjadrovania prostredníctvom filmových obrazov. Rovnako však budú súčasťou programu diela, ktoré možno nestoja až tak v popredí pozornosti, avšak dané do konkrétnej súvislosti tvoria dôležitú časť kinematografie.“ K objasneniu daných kontextov majú prispieť aj lektorské úvody odborníkov pred vybranými projekciami.

Čo presne ponúknu jednotlivé programové cykly? **Double Bill** bude stáť na kombinácii dvoch snímok a odkrývaní ich vzájomných vzťahov a súvislostí, občas aj skrytých a prekvapivých. V apríli takto Filmotéka uvedie tituly *Barbarella* (1968) Rogera Vadima a *Kdo chce zabíť Jessii?* (1966) v réžii Václava Vorlíčka. Cyklus **Herec v hlavnej úlohe** poukáže na herecké výkony, ktoré ovládli celý film – a to bez ohľadu na to, či herec počas neho „nezlezie z plátna“, alebo sa v ňom len mihne. V apríli sa pozornosť sústreďí na Petra Sellersa, ktorý má na konte viacero pamätných výstupov vrátane postavy inšpektora Clouseaua v úspešnej sérii komédií o Ružovom panteri. A od *Ružového pantera* už nie je ďaleko k cyklu **Zabávajte sa, prosím!**, ktorý chce divákovi ponúknuť kvalitnú žánrovú zábavu.

Na úvod cyklu to bude komédia s príznačným názvom *Pripúťajte sa, prosím!* (1980), ktorú Filmotéka uvedie 4. apríla.

Vo filmoch sa toho často nachádza viac, ako sme schopní na prvý pohľad zachytiť a spracovať. Tieto prvky môžu vyvolať zaujímavé otázky a viesť k zisteniam, ktoré vnímanie celého diela obohatia. Na takéto momenty, obrazy, predmety či scény upozorňuje cyklus **Za okrajom**, ktorý sa v apríli zameria na dve snímky Sama Peckinpaha – *Junior Bonner* (1972) a *Jazda vysoko* (1962). Ďalším programovým cyklom **História filmu** chcú kurátori upozorniť na spojnice medzi dejinami a kinematografiou. Ako hovoria, „dejiny filmu sú zároveň zrkadlovým (občas verným, občas značne pokriveným) obrazom dejín dvadsiateho storočia – vpísali sa do nich ako nezmazateľný fenomén – a práve na to sa sústreďí tento godardovsky pomenovaný cyklus“.

Novootvorená 49-miestna sála Kina Lumière má naplánované aj projekcie, ktoré budú poctou zosnulým tvorcom alebo upozornením na aktuálne výročia osobností z oblasti filmu. V apríli bude takýchto predstavení viacero a niektoré z nich súvisia aj so slovenskou kinematografiou – režiséra Petra Solana pripomenú filmy *Prípad Barnabáš Kos* (1965) a *Dialóg 20 40 60* (1968), kameramana Alojza Hanúska snímka *Psychodráma* (r. Jozef Zachar, 1964) a herca Jozefa Adamoviča titul *Vrah zo záhrobia* (r. Andrej Lettrich, 1967). ▲

Tanec tigra (Tiger Fight), r. Martin Repka, Slovensko/India/Rakúsko, 2013) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 59 735 eur (podpora AVF: 24 600 eur) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: DCP a DVD nosiče
• APRÍLOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE: 7. 4. (18.00), 8. 4. (20.00), 9. 4. (20.30), 10. 4. (16.00), 11. 4. (20.30), 12. 4. (20.15), 13. 4. (18.15), 26. 4. (20.30)

Odrazy Slnka v sieti v Lumièri

► Daniel Bernát

Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) udelí 26. apríla národné filmové ceny Slnko v sieti a bratislavské Kino Lumière premietne od 27. do 30. apríla snímky, ktoré sú na ocenenie nominované v kategóriách najlepších hraných, animovaných, dokumentárny, krátky hraný film a zahraničný film v slovenskej distribúcii.

SFTA udeľuje Slnko v sieti každé dva roky a tentoraz hodnotí filmy, ktoré vznikli v rokoch 2012 a 2013 a ich premiéra sa uskutočnila v čase od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013. Členovia akadémie vyberali z 37 prihlásených titulov, z ktorých v prvom kole rozhodovania vytvorili nominácie a v druhom kole určovali víťazov jednotlivých kategórií. Výsledky budú zverejnené na slávnostnom ceremoniáli, ktorý sa uskutoční v historickej budove SND.

Kino Lumière pripravuje v apríli prehliadku dvadsiatich slovenských filmov nominovaných na Slnko v sieti v štyroch kategóriách. Okrem toho uvedie štyri nominované snímky zahraničnej produkcie. V kategórii najlepších hraných film sa o cenu uchádzajú tituly *Kandidát*, *Môj pes Killer* (má celkovo najviac nominácií – šesť) a *Zázrak*. Prvý z nich zaznamenal slušný komerčný úspech, keď sa stal divácky najúspešnejším slovenským filmom uplynulého roka a zároveň sa zaradil na siedmu priečku v rebríčku najnavštevovanejších domácich snímok od vzniku samostatnej republiky. *Kandidáta* nakrútil režisér Jonáš Karásek s podporou Audiovizuálneho fondu v rámci špeciálnej kategórie Minimal, ktorá bola vytvorená pre nízkorozpočtové, žánrovo vyprofilované projekty.

Môj pes Killer sa obracia k inému publiku ako *Kandidát*, ktorý chce diváka strhnúť do dravého prúdu reklamne štylizovaných obrazov napojených na prostredie tých najúspešnejších. Scenáristka a režisérka Mira Fornay pozoruje samotárskeho mladíka zo sociálne slabého prostredia, ktorý hľadá spoločnosť v partii vyholených hlavohrudí a mlčky v sebe spracúva krivdu. Pocit krivdy v ňom vyvolala jeho matka, keď sa od neho „odvrátila“ a spojila svoj život s iným, rómskym dieťaťom. *Môj pes Killer* bol ocenený na viacerých festivaloch a stal

sa prvým slovenským filmom, ktorý uviedli v hlavnej súťaži MFF Rotterdam, kde napokon získal prestížnu Hivos Tiger Award.

Dobré festivalové ohlasy mal aj druhý celovečerný film Juraja Lehotského *Zázrak*. Vo svojom dokumentárnom debute *Slepé lásky* využil Lehotský prvky hraného filmu a v hranom *Zázraku*, ktorý rozpráva príbeh hľadania opory mladého dievčaťa z polepšovne, zužitkoval svoje skúsenosti dokumentaristu. Najväčšiu mieru autenticity však sprostredkovala predstaviteľka hlavnej úlohy – neherečka Michaela Bendulová.

Kino Lumière premietne aj trojicu snímok, ktoré sú na Slnko v sieti nominované v kategórii najlepších dokumentárny film. Členovia SFTA do finále posunuli tituly *Hodina dejepisu* (r. Dušan Trančík), *Kauza Cervanová* (r. Robert Kirchhoff) a *Nový život* (r. Adam Ol'ha). Zaujímavé bude sledovať, kto vzíde ako víťaz zo zostavy animovaných filmov *Mesiak* (r. Ondrej Rudavský), *Pandy* (r. Matúš Vizár) a *Sneh* (r. Ivana Šebestová). Isté je zatiaľ len to, že všetky tri sa oplatí vidieť. Národnú filmovú cenu za najlepších krátky hraný titul môže získať jeden z trojice *Momo*, *Tanec tigra* a *Výstava*. Prvý a tretí z nich uviedlo Kino Lumière už vlni: *Momo* (r. Teodor Kuhn) bol súčasťou pásma *Kobylyky I a Výstava* (r. Peter Begányi, Andrej Kolenčík) sa zase premietala v rámci *Pásma krátkych filmov/Slovak Shorts I*. Koprodukčný *Tanec tigra* v réžii Martina Repku sa dostáva do tunajšej kinodistribúcie tento mesiac (a píšeme o ňom aj na strane 14).

Slnko v sieti sa v aprílovom programe Kina Lumière odrazí aj ako *Veľká nádhra*, *Láska*, *Hon a Rozchod Nadera a Simin*, teda v podobe snímok nominovaných v kategórii najlepších zahraničný film v slovenskej distribúcii. ▲

A predsa sa točí

► Martina Polívková (filmová publicistka)

Tvorba študentov Filmovej a televíznej fakulty VŠMU (FTF VŠMU) v Bratislave a pohľad na zákulisie študentského prostredia mladých tvorcov sa stali námetom nového publicistického cyklu **A predsa sa točí**, ktorý je možné vidieť od marca na druhom programe verejnoprávnej televízie.

Na vzniku a vytvorení takéhoto formátu sa pôvodne dohodli dekan FTF VŠMU Anton Szomolányi a generálny riaditeľ Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS) Václav Mika. Zámerom bolo prezentovať ročníkové práce i cvičenia z ateliérov réžie, scenáristiky, kamery, strihu, zvuku, dokumentárnej, animovanej tvorby a zachytiť jednotlivé fázy vzniku a výroby študentských diel – tých viac aj menej úspešných. Vďaka projektu je možné preniknúť za múry fakulty a spoznať tamojší život a tvorbu, ktorá sa väčšinou prezentuje len na domácich a zahraničných filmových festivaloch. Na vzniku jednotlivých dielov cyklu sa pritom podieľajú aj samotní študenti, v rozhovoroch sa predstavujú mladí režiséri, kameramani, dokumentaristi, zvukári či filmoví vedci. „Realizácia cyklu **A predsa sa točí** je najmä o spolupráci študentov a pedagógov školy, ktorí rozhodujú o tom, čo bude témou jednotlivých dielov. Jedna línia sa venuje prezentácii konkrétneho ateliéru a druhá sa zameriava na témy, ktoré sú predmetom prác študentov z rôznych odborov. Ide napríklad o *motív lásky, tanca, humoru vo filme, hľadania partnera, samoty*. Koordinátorom projektu za školu je Andrej Sedláč, doktorand na VŠMU,“ hovorí Martin Peterich, dramaturg cyklu za RTVS.

Zámerom však nie je len prezentácia tvorby aktuálnych študentov, ale aj absolventov fakulty a dnes už skúsených tvorcov, ako sú napríklad Eva Borušovičová, Mariana Čengel-Solčanská alebo Vlado Balco. Balcov dokument *Okrúhlych dvadsať* (2011) o 20. výročí založenia FTF VŠMU bol otváracím filmom cyklu. RTVS ho odovydala už začiatkom marca.

Zaujímavá, hoci problematická je téma drog a mla-

dých ľudí na okraji spoločnosti, ktorú študenti takisto spracúvajú. „*Prenikajú aj do prostredia takýchto svojich rovesníkov, o čom je napríklad vynikajúci, autenticky hraný dokument Stratené deti, ktorý sa venuje petržalským chlapcom. Vzhľadom na devätnástu hodinu, keď sa cyklus vysiela, však takéto filmy nie sú vhodné do tohto formátu. Oplatilo by sa pozrieť si ich ako určité študentské memento o „stratených“ rovesníkoch.*“

Cyklos môže byť prínosný nielen pre diváka, ktorý sa dozvie, ako to na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU funguje, ale aj pre jej študentov, ktorí sa podieľajú na takomto televíznom projekte prvý raz. „*Sú veľmi šikovní, ale ešte celkom nepoznajú televízne súkolesie, napríklad nové technické normy európskych televízií, úroveň zvuku a podobne. Ale je dobre, že sa to naučia ešte počas školy, lebo potom nebudú zaskočení, keď sa dostanú do praxe,*“ hovorí Martin Peterich. Na druhej strane sa však študenti prezentujú novátorskými názormi a prístupmi, ktoré môžu oživiť zabehanú a osvedčenú televíznu tvorbu. „*Pre mňa bolo najzaujímavejšie, že som videl ich iný pohľad na svet. Televíznu publicistiku, ktorá má už akési tradičné postupy, vnímajú slobodnejšie. Majú právo formálne, myšlienkovo a obsahovo „ulietavať“, majú iný rozmer ducha a filozofie aj odvahu povedať veci inak. To je veľmi inšpiratívne. Keď raz pôjdu do remeselnej praxe, verím, že do televíznych žánrov prinesú niečo nové,*“ dodáva dramaturg Martin Peterich. Jednotlivé diely cyklu **A predsa sa točí** majú približne 40 minút a vysielať sa budú v nedeľu o 19.10 hod. ▲

Kino na hranici bude patriť aj Hanákovi

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Filmová prehliadka Kino na hranici je v stredoeurópskom regióne unikátnym podujatím. Jej prvý ročník sa v rozdelenom meste Český Těšín/Cieszyn konal už v roku 1999. Pôvodne ponúkala v programe iba české a poľské snímky, postupne sa do nej začali začleňovať aj slovenské filmy a od roku 2004 pribudli aj snímky z Maďarska. Pre slovenskú kinematografiu sa Kino na hranici stalo významným podujatím, na ktorom sa môže prezentovať širokým výberom aktuálnych titulov aj klasiky.

Šestnásť ročník Kina na hranici sa bude konať od 29. apríla do 4. mája a opäť ponúkne bohatú filmovú nádielku zo slovenskej produkcie. Na prehliadke uvedú takmer úplnú retrospektívu hraných a dokumentárnych filmov Dušana Hanáka za účasti režiséra a návštevníci si budú môcť pozrieť aj výstavu Hanákových fotografií. Z jeho hraných filmov diváci uvidia napríklad *Ja milujem, ty miluješ*, *Ružové sny*, *322*, z dokumentárnej tvorby nebudú chýbať *Papierové hlavy* či *Obrazy starého sveta*. Premietat sa bude aj dokument Martina Šulíka z cyklu *Zlatá šedesátá*, ktorý je venovaný práve Hanákovi. Ďalšie dva retrospektívne cykly prehliadky sa zamerajú na režisérsko-kameramanský tandem Janusz Majewski – Kurt Weber a na výber najzaujímavejších adaptácií diel Franza Kafku a Jaroslava Haška.

Tematické cykly sú určené historickými a aktuálnymi udalosťami. Cyklus *Velká vojna 1914 – 1918* je venovaný výročiu začiatku prvej svetovej vojny a ukazuje, ako stredoeurópski tvorcovia vo svojich filmoch stvárňovali jednotlivé vojnové udalosti. Zo slovenských filmov sú do tohto cyklu zaradené napríklad *L'alie polné* Ela Havettu, *Anjel milosrdenstva* Miloslava Luthera či Bielikov titul *Štyridsaťtyri*. Pravidelný cyklus *Hranice a míry sveta* mal byť tento rok pôvodne výpravou za filmami krajín bývalej Juhoslávie, ale vzhľadom na udalosti na Ukrajine sa organizátori rozhodli priblížiť aktuálne diaľne v tamojšej kinematografii. Cyklus nebude zameraný na rozdeľovanie krajiny, ale chce v prvom rade priniesť prehľad ukrajinskej filmovej tvorby, ktorá sa do našich kín dostáva len sporadicky, no pravidelne získava ocenenia na prestížnych festi-

valoch (v poslednom období napríklad dve Zlaté palmy v Cannes v súťaži krátkometrážnych filmov). Tretí tematický cyklus si požičal názov z titulu knihy *Mazurka nadránom. Ženský film v poľskej kinematografii* a predstaví zaujímavé diela mimoriadnych poľských umelkýň. V jeho rámci budú uvedené napríklad menej známe snímky Agnieszky Holland, ktorej bude venovaná aj súhrnná výstava *Poľsko, Európa a svet. Tváre Agnieszky Holland*.

Filmová prehliadka Kino na hranici je jedinečnou možnosťou spoznávať kinematografie susedných krajín a pozrieť sa na domácu tvorbu v stredoeurópskom kontexte. V minulosti si diváci mohli pozrieť retrospektívy mnohých slovenských tvorcov – Juraja Jakubiska, Juraja Herza, Ela Havettu, Martina Slivku, Pavla Barabáša, Martina Šulíka, bratov Igora a Miloslava Lutherovcov, Štefana Uhra. Vlni to bola retrospektíva slovenského klasika Petra Solana aj výber zo súčasnej filmovej tvorby na Slovensku. Tento rok diváci uvidia dokumentárne snímky *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. P. Korec), *Hodina dejepisu* (r. D. Trančík), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchoff), *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš), *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes), *Nový život* (r. A. Otha), hrané filmy *Kandidát* (r. J. Karásek), *Zázrak* (r. J. Lehotský) a animované snímky *Pandy* (r. M. Vizár) a *Sneh* (r. I. Šebestová).

Kino na hranici získalo za svoj 14. ročník prestížnu výročnú cenu Poľského inštitútu filmového umenia v kategórii medzinárodná filmová akcia. O tohtoročnom programe prehliadky sa viac dozviete na www.kinonahranici.cz. ▲

Febiofest ide za divákmi do regiónov

Febiofest 2014 má za sebou bratislavskú časť, najbohatšiu na filmový program i sprievodné podujatia, a od 27. marca sa už presúva do ďalších slovenských miest. Postupne si programový výber z 21. MFF Febiofest môžu pozrieť diváci v Trenčíne, Košiciach, Martine, Banskej Bystrici, Trnave, Prievidzi, Kežmarku a Prešove.

V Košiciach sa festival skončil už 30. marca a v Trenčíne a Martine trval do 1. apríla. V Banskej Bystrici sa koná do 3. apríla a tamojší program sa sústreďuje na české a slovenské novinky z dokumentárnej tvorby. Diváci uvidia napríklad film *Zuzana Michnová – Jsem slavná tak akorát* (r. J. Němcová), venovaný známej českej speváčke, český dokument slovenskej režisérky Ivety Grófovej *Blues pro sólo matky* alebo snímku Patrika Lančariča *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*. V trnavskom programe Febiofestu (30. marec – 3. apríl) sa stretli zaujímavé domáce aj zahraničné novinky. K tým prvým patria slovenské dokumenty *Prvá: Magda Husáková Lokvencová* v réžii Zuzany Liovej či *Felvidék – Horná zem* Vladislavy Plančíkovej, v druhej skupine je napríklad oceňovaný film amerického režiséra Wesa Andersona *Grandhotel Budapešť*. Ten uvidia aj diváci v Kežmarku, kde sa festival uskutoční od 11. do 14. apríla v FK Iskra. Tamojšie publikum má možnosť vidieť aj film *Hoříci keř* i dokument venovaný jeho režisérke *Návrat Agnieszky H.* (r. K. Krauze, J. Petrycki). Na filmovú verziu minisérie o Janovi Palachovi sa môžu tešiť i diváci v Prievidzi (8. – 11. apríl). A bohatá je ponuka Febiofestu v Prešove, ktorý je jeho poslednou zastávkou (13. – 17. apríl). Filmový klub Pocity tam okrem iného ponúkne Filmový kabinet detom, ale aj výber zo slovenských a z českých dokumentov či zahraničných hraných snímok. V každom zo spomínaných mimobratislavských miest Febiofest uvedie ocenené tituly Súťaže krátkych filmov krajín V4.

Kompletný program 21. ročníka festivalu nájdete na www.febiofest.sk.

► jar

Finále Plzeň otvorilo súťaž slovenským filmom

Filmový festival Finále Plzeň (27. apríl – 3. máj 2014) avizuje vo svojom aktuálnom 27. ročníku niekoľko noviniek. Tou najdôležitejšou pre tunajších tvorcov je, že po prvý raz majú možnosť súťažiť o hlavnú cenu Zlatého leďňáčka aj slovenské filmy.

V súťaži celovečerných hraných a animovaných filmov vyrobených v Česku, na Slovensku alebo v koprodukcii s jednou z týchto krajín sa ocitlo 14 vybraných titulov z 32 prihlásených. O hlavnú cenu sa budú uchádzať aj snímky *Miluj ma alebo odíď'* (r. M. Čengel Solčanská), *Ďakujem, dobre* (r. M. Prikler) a *Zázrak* (r. J. Lehotský). Z minoritných slovenských koprodukcí to budú filmy *Revi-val* (r. A. Nellis), *Líbáňky* (r. J. Hřebejk), *Colette* (r. M. Cieslar), *Ako nikdy* (r. Z. Tyc) a *Klauni* (r. V. Tauš). Mimo súťaže bude okrem niekoľkých minoritných koprodukcí uvedený aj filmový debut režiséra Jonáša Karásk *Kandidát*. Do súťaže nových českých a slovenských dokumentárnych filmov sa tento rok prihlásilo 68 dokumentov a medzi vybranými 22 titulmi je aj *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchoff), *Banický chlebiček* (r. R. Fábian) či snímka *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). Do súťaže sa opäť dostalo aj niekoľko minoritných slovenských koprodukcí. Ďalšou novinkou 27. ročníka Finále Plzeň je udeľovanie dvoch Zlatých leďňáčkov v novej samostatnej súťaži českej a slovenskej televíznej tvorby, ktorá bude mať dve kategórie – dramatická a komediálna tvorba. O cenu v prvej z nich sa budú uchádzať aj programy z produkcie TV Joj – *Vdova* (r. P. Bebjak, L. Hanulák, R. Fábian) a RTVS – *Obhľadka* (r. M. Čengel Solčanská). V druhej kategórii budú súťažiť formáty TV Joj *Kukátko* (r. L. Zednikovič), *Panelák* (r. R. Fábian) a *Profesionáli* (r. M. Ferencová).

Festival vzdá poctu trom významným tvorcům, ktorí v tomto roku oslavia 80. narodeniny – kameramanovi Miroslavovi Ondříčkovi a režisérovi Věre Plívovej-Šimkovej a Jurajovi Herzovi. O programe 27. Finále Plzeň nájdete viac na www.festivalfinale.cz.

► jar

Surrealizmus a fantázia sú nekonečné svety

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Film v sebe dokáže spojiť všetky ostatné umenia a Ondrej Rudavský túto jeho vlastnosť rád využíva. Svojimi filmami vtahuje diváka do tajomného sveta, nesú v sebe hĺbku, ale aj ľahkosť hry. Keď práve nevytvára svoje fantazijné filmové svety, tak fotografuje, sochárči alebo píše. Umenie je jednoducho jeho bytostnou súčasťou.

Na Slovensku o vás teraz počujeme častejšie. Nedávno sa v kinách premietal váš *Mesiac*, teraz ste sa zapojili do poviedkového filmu *Slovensko 2.0*. Čo vás na tomto projekte zaujalo?

– To, že ma oslovili, aby som vytvoril autorský umelecký film s témou Slovenska. Hoci som si na začiatku nebol úplne istý, či takúto tému zvládnem, pretože väčšinou vytváram nadzemské filmy, rozhodol som sa to vyskúšať. A nakoniec vznikol aj na túto tému dosť surreálny scenár, ktorý som s radosťou preniesol do svojho vizuálneho sveta.

Váša poviedka je krátkou, ale veľmi výstižnou prehliadkou dejín Slovenska. Prečo ste sa rozhodli uchopiť tému takýmto spôsobom a aké výrazové a technické prostriedky ste na to zvolili?

– Dlhú som premýšľal, kde začať, či od sovietskej invázie, alebo či mám ísť ešte hlbšie do histórie. Na základe mnohých rozhovorov a štúdia kníh som sa nakoniec rozhodol začať už pri prvých šlapajach Slovanov, ktorí mozaikovitým kráčajú v čase cez rôzne obdobia našej histórie v rýchlych vizuálnych premenách. Je to síce krátky úvod, ale naznačí určitý vývoj, ktorý sa presunie až do roku 1968, kde sa film začne rozvíjať pomalšie a detailnejšie. Rozhodol som sa použiť kombináciu animácie a pixilácie, vo filme prevažuje čierna a pôsobí až divadelne. Ak by som ho točil na filmový materiál, použil by som určite techniku multiexpozícií, akú používal prvý francúzsky filmový mág Méliès. Robil som ho síce digitálne, no snažil som sa, aby aspoň trochu vyvolal pocit tejto zabudnutej, starej vzácnnej techniky.

Veľmi zaujímavý je vo filme motív premietača.

– S tým nápadom prišiel scenárista Juraj Rayman. Pozrel si moje filmy a scenár prispôbil môjmu videniu. Ja som mal už predtým napísaný scenár, ale zistili sme, že sú v ňom medzery. Nemám už taký prehľad, čo sa tu deje, a tak mi s tým pomohol Juraj a celé to domyslel. Aspoň už viem, čo sa tu za tých 25 rokov udialo. A ten nápad s premietačom sa mi veľmi páčil. Scenár som si musel prispôbiť, pretože bol komplikovaný a nevestil by som sa do požadovaných 10 minút. Veľa vecí som musel vyhodit, iné potom pridať, zmeniť. Niektoré veci sa nedali obrazovo spracovať, pretože by to bolo veľmi náročné, tak som ich musel zjednodušiť a premyslieť, aby mali nadväznosť a zmysel.

Film sa končí nevyslovenou otázkou. A ako bude „film“ pokračovať?

– Podľa mňa sa končí neutrálne. K premietačke sa dostal nový premietač s novým filmovým kotúčom. A film sa končí jeho pohľadom do hľadiska na divákov, čiže na nás. Takže odkaz je dosť jasný – my sme tou ďalšou projekciou, ale v realite a je iba na nás, ako sa budeme rozhodovať a konať. Treba začať od seba a nečakať, že niekto iný spraví všetko za nás.

Motív ľudí fungujúcich v stáde sa vracia počas celého filmu a mohli sme ho vidieť napríklad aj v snímke *Celestial Riddle*. Je vyjadrením vášho pocitu z neslobody ľudí, ktorá nesúvisí len s neslobodou totalitného režimu?

– Sú to ľudia, ktorí sú pohodlní premýšľať, ale ochotní niečo nasledovať. Do určitej miery sú neslobodní, lebo nemajú svoju vlastnú víziu, a aj keď ju niektorí majú, tak sa boja urobiť vlastné rozhodnutie. Alebo to môžu byť aj ľudia, ktorí túžia po slobode, majú v hlavách jasno, ale ich strach je väčší ako túžba po slobode. Preto sa vo filme objaví akýsi hrdina, ktorý sa v dave odlišuje. Premýšľa inak, cíti inak, snaží sa k niečomu dopátrať, vie, že čosi nie je v poriadku.

Film v sebe nesie aj veľa ďalších tematických, vizuálnych aj technických prvkov typických pre vašu tvorbu. Vaše filmy sú ľahko rozpoznateľné. Ako by ste vy sám charakterizovali svoj autorský rukopis?

– Vo filmoch často používam univerzálnu bielu figúru bez tváre a scény na čiernom pozadí. Rád si vytváram originálne kostýmy. Používam dosť symboliky a geometrie. No a, samozrejme, fantázia či surreálnosť sa nachádza skoro vo všetkých mojich filmoch.

Kedy sa váš štýl začal zásadne formovať a ako dlho ste ten osobitý štýl hľadali?

– Vo filme začal možno vznikať, už keď som mal 15 rokov. Ide o techniku spomínanej multiexpozície, ktorú som, samozrejme, nevymyslel, ale posunul som hranice jej možností a vytiahol ju zo zabudnutia. Keď som ešte ako chlapec robil pokusy na 8 mm film, vedel som, že touto cestou sa dajú vytvárať krásne triky, ktoré neskôr dostali aj rozmer umeleckého rukopisu. V deväťdesiatych rokoch som v New Yorku natáčal 16 mm filmy tak, že som na jednu roľku filmu vpaľoval aj 20 – 30 multiexpozícií, celú

deje a animácie točené na čiernom pozadí. Niekedy som mal roľku v boľexke aj tri mesiace, kým som film dorobil. Samozrejme, s pocitom, či som už film pri toľkých multiexpozíciách neprepálil. Mal som presne označené prvé políčko a rozpočítané časti, kde sa čo udeje alebo udiato. Bola to riskantná, namáhavá, ale krásna magická technika, ako vytvoriť krátky film bez toho, aby som nad ním mal úplnú kontrolu. A keď som si film vyvolal a pozrel, vyšiel, pravdaže, úplne inak, ako som si ho predstavoval, no vždy vyšiel čarovnejšie. V deväťdesiatych rokoch sa ešte tak nevyužívali počítače, preto tieto moje krátke jednorolkové filmy boli pre festivaly dosť vzácné a zaujímavé svojou technikou a vizuálnou energiou.

Často využívate domáce ornamentálne motívy, ale rovnako často sa vo vašich filmoch objavujú surreálne prvky, mýtické bytosti, masky, duchovné symboly. Opakovane využívate motív špirály. Prečo sa k nim vraciate?

– Využívam určité základné vizuály, no tie sa často menia a dostávajú nové dimenzie a podoby. Ľudové motívy nepoužívam, ale som nimi určite inšpirovaný. A na surrealizmus a fantáziu nestačí jeden život. To sú nekonečné svety. Špirála z figúr sa u mňa objavila už v deväťdesiatych rokoch. Inšpirovali ma možno zeotropy – prvé pohyblivé obrázky na kruhoch, ale aj točenie hypnotickej špirály.

Ako kontrast k éterickým, snovým obrazom a farbám sa pravidelne objavuje aj motív mechanického stroja. Vidíme to aj vo vašom filme pre Slovensko 2.0. Čím je pre vás tento princíp mechanického stroja zaujímavý?

– Ľudia si vytvorili určité mechanizmy, v ktorých žijú. Či sú to mestá, alebo stroje, alebo myseľ človeka, ktorá funguje mechanicky... Áno, v mojich filmoch je často kontrast éterizmu, astrálne a mechanizmu. To éterické je voľnosť a sloboda a mechanické určitá prízemnosť alebo spútanosť.

Za sebou máte množstvo filmov a hudobných videoklipov. Kde Ondrej Rudavský začínal a kde je momentálne teraz, čo ho zaujíma?

– Najväčšou zmenou asi je, že som zanevrel na filmový materiál a prešiel k digitálnemu spracovaniu filmov. Vždy som bol proti digitalizácii a nevedel som si predstaviť, že aj ja budem takto tvoriť. Kúpil som si počítač a zistil, že keď na ňom robím, spú-

šťa sa mi aj druhá časť mozgu, nielen tá kreatívna. Fascinovalo ma to, no nevedel som pracovať s programami, až mi jeden Francúz všetko vysvetlil. Asi rok som študoval, ako spracovať digitál, ako narábať s efektmi. No keď fotografujem, stále používam aj filmový materiál. Teraz ma dosť zaujímajú i umelecké animované inštalácie v priestore na 4K monitoroch, ale aj na trojdimenzionálnych premietačích plátnach.

V Kalifornii ste pôsobili aj ako pedagóg. Zaujímala študentov práca s klasickou surovinou alebo skôr technické vychytávky?

– Oni už nemali s filmom žiadny kontakt, všetko robili digitálne. Na školu ma pozvali ako filmového experimentátora, aby som im ukázal filmový materiál. Boli z toho prekvapení. Nakúpili sme 16 mm film, učil som ich robiť multiexpozície a úplne ich to fascinovalo, zrazu som videl, ako ich ovládlo magično. Museli si k filmu urobiť vlastné kostýmy, napísať scenár, vytvoriť pozadia, hrať v ňom ako pixelovaná figúra. Veľmi sa im to páčilo a mnohí z nich potom začali používať 16 mm film. Je dobré overiť si klasickú techniku skôr, ako začnete robiť na digitál. Existuje dokonca ešte zopár festivalov, kde ani neprijímajú digitálne nosiče, iba klasické 35 mm kópie. Ani newyorský festival dlho neprijímal digitál, začali až pred siedmimi rokmi.

Používate pixeláciu, viacexpozíciu, zrýchlený posun, ale vraciate sa aj k tradičnej kreslenej animácii. Čím sú pre vás jednotlivé techniky zaujímavé a podľa čoho ich volíte?

– Rád používam rôzne techniky od klasickej až po digitálnu. Som však rád, že som ešte neprepadol 3D animácii, kde sa už všetko vytvára vo virtualite. Rád si robím modely, kostýmy, pozadia či kresby ručne a až potom to prenášam do počítača, kde dávam všetko dokopy. Snažím sa toho čo najviac urobiť mimo počítača. Moje kreslené linkové filmy sú iné použitou technikou i rukopisom, niektoré ani nevyzerajú ako moje. Vždy sa však nájdu styčné body, hoci sú také odlišné a humorné.

Zaujímajú vás rôzne duchovné, transcendentálne témy, boj dobra so zlom, pátranie po podstate človeka a jeho konania. Vaše filmy sú sugestívne obrazové básne. No nájdeme medzi nimi aj viaceré satíry a grotesiek, ktoré sú veľmi vtípné. Ako ich v kontexte svojej tvorby vnímate vy?

– Tie satirické a vtípné filmy robím na uvoľnenie. Veľakrát potrebujem odfiltrovať všetko to umenie, ktoré robím, aby som získal odstup a nový pohľad na dielo. Rád robím grotesky, rád točím s hercami. Hráme sa ako malé deti a máme z toho všetci radosť. Často sa mi stane, že moje grotesky sú na festivaloch úspešnejšie ako moje ťažko vytvorené umelecké filmy.

Preslávili vás najmä hudobné videoklipy. Patria ku komerčnej zložke vašej tvorby, aj keď sa nijako nevzdaťujú rukopisu vašich autorských filmov. Ešte sa im venujete? A ktoré ste si počas ich tvorby užili najviac?

– Videoklip som už dlhšie nerobil. Posledných päť som vytvoril pre umelecký dokumentárny film *Out of a Jam*, ktorý som režíroval v roku 2010. Je to dokument z New Orleansu, kde sa na 48 hodín stretli známi hudobníci a ja som mal zachytiť atmosféru tohto koncertu. Robil som tam aj videoprojekcie. Veľmi sa mi páčil vysoký strop jazzového baru. Pôvodne som mal predstaviť, že budeme premietať na jeho prednú stenu, ale keď som uvidel ten umelecký strop, tak sme dali jedno kruhové plátno aj na strop a vznikla tak akási diera do vesmíru. Muзикantov to vraj dosť inšpirovalo a v priestore tak vznikla zaujímavá priestorová atmosféra. Najviac zábavy, ale aj stresu som si užil asi pri videoklipe *Kiko & The Lavender Moon* od Los Lobos a *Carnival Is Over* od Dead Can Dance.

Nakrúcate animované filmy pre dospelé publikum. Skúsili ste už aj film pre deti?

– Robil som štyri rozprávky pre Talianov. Prišiel za mnou taliansky producent s tým, že sa mu páčia moje filmy a či by som ich zopár neurobil aj pre taliansku televíziu. Chceli, aby som sfilmoval detské básničky. Ja som si myslel, že je to nejaký podvodník, ale súhlasil som, povedal som si sumu, on povedal „okej“ a zmizol, viac sa neozýval. O týždeň sa mi však objavili na účte peniaze, a tak som rýchlo volal do Talianska a začal pracovať.

V jednom z rozhovorov ste spomínali, že plánujete nakrútiť celovečerný dokument o vašom otcovi – známom sochárovi. V akom štádiu je tento film?

– V štádiu scenára a vizuálov v mojej hlave. Verím však, že čoskoro bude aj na plátno. ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

V sieti „iných“ kín

► Daniel Bernát

Europa Cinemas združuje a podporuje kiná, ktoré pomáhajú prezentovať európsku kinematografiu, a v tejto sieti je aj 19 slovenských kín. Čo pre ne znamená členstvo v Europa Cinemas, aké podmienky musia plniť a aké výhody im to môže priniesť?

Dominancia amerických filmov nesúvisí len so slovenskou kinodistribúciou. Európske tituly sú často znevýhodňované a k divákovi sa dostávajú v obmedzenom počte. Konštatuje to i Markéta Hodoušková, ktorá pracuje pre Film New Europe Association a roky pôsobila aj ako koordinátorka Europa Cinemas pre strednú a východnú Európu. „V rade východo-európskych štátov je podiel národných či európskych titulov na trhu malý či takmer mizivý. Táto tendencia je zreteľná v podstate od deväťdesiatych rokov. Európsky distribučný trh je pod väčšinou kontrolou amerických štúdií a pre európsku kinematografiu je ťažké obstáť.“ V tejto situácii má Europa Cinemas stimulovať uvádzanie európskych filmov v kinách. Sieť vznikla v roku 1992 s podporou programu MEDIA a francúzskeho Centre national du cinéma et de l'image animée.

Členstvo v Europa Cinemas je podmienené splnením viacerých podmienok. Podľa tých vlašajších malo byť kino v prevádzke aspoň šesť mesiacov, disponovať systémom vykazovania predaných vstupeniek a tržieb, ponúkať aspoň 520 projekcií ročne, mať minimálnu kapacitu 70 miest (pri viacsálovom kine je to 50), ročnú návštevnosť 15 000 divákov a tak ďalej. Výška finančnej podpory z Europa Cinemas závisí od výsledkov kina. Podstatným kritériom je podiel projekcií nenárodných európskych titulov v programe – pre jednosálové kino je to minimálne 25 percent, pre kino s dvomi až piatimi sálami 22 percent a tento podiel ďalej klesá s pribúdajúcim počtom sál. Šesťdesiat percent projekcií európskych filmov by mali tvoriť premiérové uvedenia daných titulov. Dôležité sú programy pre mladého diváka a prihlada sa i na to, v koľkých európskych krajinách premietané filmy vznikli. Kino môže na zá-

klade svojich aktivít získať aj bonusy a motiváciu takisto môžu byť každoročne udeľované Ceny Europa Cinemas.

Slovenské kiná v tejto sieti vlni dostali cez program MEDIA celkovú podporu 87 449 eur. Niektoré sa pritom na vstup do Europa Cinemas spojili, ako to bolo v prípade kín Kultúra v Ružomberku, Strojár v Martine, Mier v Spišskej Novej Vsi a Nicolaus v Lip-tovskom Mikuláši. Zuzana Bakošová z ružomber-ského kina vysvetľuje, že k tomuto zoskupeniu došlo aj preto, aby dokázali splniť podmienky Europa Cinemas súvisiace s podielom projekcií európskych filmov. „Aj keď sa do programu kina snažíme zara-diť čo najviac európskych filmov, skúsenosti sú také, že ich návštevnosť je nízka a niektoré projekcie sa pre divácku neúčasť rušia. Výnimku tvoria české fil-my, idú hlavne komédie,“ odpovedá Bakošová. „Z cel-kového počtu 587 projekcií za rok 2013 sme v na-šom kine uviedli 149 projekcií európskych filmov. Celkový počet divákov bol 37 710 a na európskych projekciách to bolo 8 391, z toho na českých fil-moch 5 032 divákov.“ Bakošová zároveň upozorňuje na dôležitosť organizovaných filmových predstavení pre mladého diváka, pre základné či stredné školy za zvýhodnené vstupné.

Zo slovenských kín je v sieti Europa Cinemas naj-dlhšie bratislavské kino Mladosť. „Kino má už veľmi dlhú tradíciu uprednostňovania európskej kinema-tografie. Okrem toho v ňom prebiehajú rôzne filmo-vé festivaly, osobitné projekty či prehliadky národ-ných kinematografií,“ hovorí Juraj Vajda, konateľ spoločnosti Bioscop, ktorá kino Mladosť prevádz-kuje. „Podiel európskej kinematografie vrátane slo-venskej prevyšuje 70 percent, a to nielen počtom filmov, ale aj počtom predstavení. Divácky ohlas

je vzhľadom na tradíciu tohto kina pomerne veľký. Ľudia sem chodia práve pre nekomerčný filmový program, chcú vidieť európske filmy a filmy pre náročného diváka.“ Finančnú podporu Europa Cinemas za programovanie európskych titulov vníma Vajda ako „náhradu“ za nižšie tržby, dodáva však, že členstvo v tejto sieti je aj vecou prestíže.

V prípade slovenského členstva v Europa Cinemas je zaujímavé, že z 19 kín je až 10 viacsálových kín siete Cinemax. Barbora Drobná zo spoločnosti Continental film tvrdí, že prioritou týchto kín je prezentácia európskych titulov a programov pre mladého diváka, preto požiadali o vstup do Europa Cinemas. Vlni uviedli v priemere takmer 24 percent európskej produkcie, viac ako 20-percentný podiel tvorili predstavenia nenárodných európskych filmov. Ako vysvetľuje Drobná, „podpora pre sieť kín Cinemax sa spravidla skladá okrem podpory za bežné programovanie aj z podpory aktivít pre mladé publikum a takisto z bonusu za filmovú diverzitu“. Viacsálové kiná Cinemax majú na Slo-vensku veľký trhový podiel a programový koordinátor Europa Cinemas pre strednú a východnú Európu Alexandre Tchernookov to komentuje takto: „Nevýhodou je, že výsledky Europa Cinemas sa veľmi blízko celkovým trhovým výsledkom na Sloven-sku, čo veľmi nezvýhodňuje európsku kinemato-grafiu, ale na druhej strane to dokazuje, že máme vzrastajúci vplyv po celom Slovensku, keďže sieť Cinemax každoročne posilňuje svoje výsledky vo ve-ci európskeho programovania.“ A ako vidí Tcher-nookov celkovú situáciu so slovenskými kinami v Europa Cinemas? „Je to v podstate rovnaké ako v iných krajinách: sú tu dobré kiná v pozícií ťahú-ňov – Lumière a Mladosť v Bratislave, priemerné kiná – väčšinou regionálne –, ktoré však spĺňajú ciele v zmysle programovania, a zopár takých, kto-ré nie sú až také dobré, ale ich vplyv na celkové výsledky nie je veľmi veľký, lebo sú spojené do mi-nisietí,“ ozrejmjuje Tchernookov.

Ak sa pozrieme na celkové výsledky slovenských kín v sieti Europa Cinemas za rok 2012, zistíme, že Slovensko patrilo medzi krajiny s najnižším po-dielom predstavení európskych filmov (24,5 per-centa) aj ich návštevnosti (20,7 percenta). Počtom členských kín Slovensko nepatrí medzi najhoršie, hoci je zaujímavé, že z devätnástich kín sú len dve v hlavnom meste. Jedným z nich je Kino Lumière, ktoré prevádzkuje Slovenský filmový ústav a okrem uvádzania slovenských filmov sa sústreďuje na kva-

litnú európsku produkciu. „Europa Cinemas je pro-gram, ktorý je zameraný na podporu cirkulácie eu-rópskych filmov v kinách, preto bolo prirodzené, že sme sa od začiatku usilovali priamo nadviazať na členstvo, ktoré malo v Europa Cinemas Charlie centrum, čo sa nám aj podarilo,“ hovorí vedúca Kina Lumière Zita Hosszúová. „Zo všetkých premie-taných filmov tvorili v roku 2013 európske nená-rodné tituly viac než 60 percent (slovenské filmy 21 percent), čím vysoko prekračujeme základnú podmienku členstva v Europa Cinemas. Európske predstavenia navštívilo vlni viac než 30 700 divá-kov. Vďaka finančnému príspevku z Europa Cinemas je možné zachovať vysoké percento uvádzaných európskych titulov v programe, a teda je to auto-maticky benefit pre publikum, ktoré tieto tituly vyhľadáva. K ďalším benefitom patria semináre Europa Cinemas a programy smerujúce k podpore uvádzania titulov pre mladého diváka a cibreniu jeho audiovizuálneho vkusu,“ dopĺňa Hosszúová.

Cibrenie diváckeho vkusu, hľadanie spôsobov distribúcie kvalitných filmov, motivovanie publika a snahu pracovať s mladými divákmi považuje za dôležité aj Markéta Hodoušková. Pripomína, že kinári a distribútori v tom zohrávajú zásadnú úlohu a mali by byť podporovaní predovšetkým z lokálnych zdrojov a na základe lokálnej kultúr-nej politiky, čo je podľa nej v regióne strednej a vý-choďnej Európy často problém. Podporu z Europa Cinemas považuje v tejto situácii za významnú, no podľa nej, „zlé kino nezachráni a pre dobré ne-bude takisto nikdy postačujúca. Ide skôr o symbo-lické začlenenie sa do profesijného cechu, ktorý háji svoje záujmy v Európe. Vďaka členstvu môžu kinári nahliadnuť do situácií v ostatných krajinách, môžu sa učiť, inšpirovať a prenášať fungujúce mo-dely do svojich regiónov.“

Alexandre Tchernookov prízvukuje, že v silnom konkurenčnom prostredí si musí každé kino vytvo-riť vlastný profil. „Členstvo v Europa Cinemas kinu na jednej strane poskytuje značku, ktorá ho odlišu-je od ostatných kín, a na druhej strane mu dáva pocit väčšej istoty v lukratívnom trhovom prostre-dí amerických filmov. Naše členstvo zároveň zaru-čuje väčšiu prezentáciu európskej tvorby na sloven-ských plátnach bez finančného rizika, aké podstu-pujú nečlenské kiná,“ uzatvára Tchernookov. ▲

Arcibiskup odišiel, otázky zostali

► Nina Hradiská (filmová publicistka)

Arcibiskup Róbert Bezák je charizmatická osobnosť. Film, ktorý o ňom nakrútila debutujúca scenáristka a režisérka Oľga Záblická, má svoje limity dané osobnosťou, profesionálnou orientáciou a skúsenosťami autorky. Je pravdepodobné, že silný príbeh, stále rezonujúci v spoločnosti, prekryje v povedomí diváka slabiny jeho filmového zobrazenia, že dôjde k stotožneniu ľudských kvalít protagonistu s úrovňou filmu a dokument **Arcibiskup Bezák Zbohom... bude mať nekritický divácky úspech.**

Katolícky kňaz Róbert Bezák sa stal príťažlivým pre verejnosť i médiá v roku 2009, keď sa v pomerne mladom veku – rok pred päťdesiatkou – stal arcibiskupom Trnavskej diecézy. Hoci mal na tomto poste zotrvať štvrtstoročie, po troch rokoch ho odvolali. Tento krok Vatikánu spôsobil najmä medzi častou veriacich pobúrenie, posilňované aj chýbajúcim zverejnením dôvodov na takýto krok, v slovenských pomeroch bezprecedentný. V knihe rozhovorov *Vyznanie* novinárky Marie Vrabcovej uvádza Róbert Bezák dve hlavné príčiny svojho profesionálneho neúspechu: audit, ktorý dal urobiť na arcibiskupskom úrade v Trnave pre podozrenie z finančných machinácií svojho predchodcu, a svoju otvorenosť voči veriacim i laickej verejnosti. Snažil sa sprehladniť finančné toky, pretože podľa jeho slov „peniaze nemôžu byť vnútornou záležitosťou cirkvi, to nie sú sviatosti“, a súčasne sa usiloval „viesť ľudí ku Kristovi cestou otvorenosti, dialógu a priateľstva“. Vo filme z časového odstupu konštatuje, že v tom bola istá dávka naivity, s akou sa snažil zmeniť zaužívané cirkevné postupy a vniesť

do nich prvky demokracie. V knihe *Medzi nebom a peklom*, ktorú v podobe teologicko-filozofických úvah pripravil novinár Štefan Hríb, sa Róbert Bezák zamýšľa nad predsmerným výrokom kardinála Martiniho, že cirkev žije dvesto rokov pozadu, diskutuje o tom, čo je jej podstatou – či cirkevná hierarchia, alebo veriaci –, a vyčíta jej prílišnú štruktúrovanosť pri súčasnej absencii spontánnosti a autenticity.

Kým českému režisérovi Petrovi Minaříkovi sa v dokumente *Arcibiskup s lidskou tváří* (ČT, 2012) podarilo celkom náhodne zachytiť aj deň odvolania Róberta Bezáka z funkcie, Oľga Záblická so svojím štábom mapovala obdobie od mája do decembra 2013, čiže rok po jeho odchode z postu arcibiskupa. Cieľom filmu bolo zachytiť konkrétnu situáciu, v akej sa protagonista nachádzal pred vynúteným odchodom zo Slovenska, a súčasne vytvoril jeho celistvý portrét. Výsledkom je pomerne dynamická skladačka archívnych záberov, televíznych správ, reportáží, rozhovorov, ankiet a inscenovaných sekvencií. Niektoré z nich sú za-

ujímavé a potrebné na dokreslenie charakteru Mons. Bezáka, napríklad archívne snímky z jeho detstva a mladosti či z prvej svätej omše slúženej po vysviacke, iné, v ktorých vystupuje len ako nemý pozorovateľ, sú zbytočne dlhé a v konštrukcii filmu retardačné, napríklad návšteva u brata Jozefa vo Viedni spojená s domácim koncertom jeho detí, zastávka v krčme na hrádzi či opakované posedenie u priateľa – výtvarníka Otmara Olivu, ktoré je predovšetkým jeho osobnou prezentáciou. Cenné sú bezprostredné reakcie oboch rodičov a sestry Gabriely, ktorá presne formuluje svoje výhrady k postupu cirkvi voči jej bratovi, zdôrazňujúce proklamovanú lásku a spravodlivosť, v tomto prípade absentujúcu. Časté používanie televíznych správ, hoci bez presného časového zaradenia, posilňuje spravodajský charakter filmu a prezrádza režisérkin domicil. Problémom je neprítomnosť hierarchizácie jednotlivých prvkov skladačky, čo vyvoláva dojem ich rovnoprávnosti a rovnakej dôležitosti bez ohľadu na skutočnosť.

Veľký priestor je pri mapovaní „civilného života“

Mons. Bezáka venovaný jeho stretnutiam s ľuďmi a spontánnym či organizovaným akciám na protest proti jeho odvolaniu z funkcie. Oslovení účastníci, predovšetkým veriaci ľudia z ulice, sú autentickí a spontánni, presvedčivo vyslovujú svoje názory podporujúce bývalého arcibiskupa a zdôrazňujúce jeho ľudskosť a otvorenosť. Kontrastne potom pôsobí „náhodná“ návšteva protagonistu v bratislavskom divadle Astorka, kde sa obojstranné sympatie javia ako zinscenované minipredstavenie. Mozaiku dopĺňajú ukážky cirkevných obradov, najmä krstov a svadieb, ale aj spoločenských udalostí, vystúpenia známych osobností podporujúcich Róberta Bezáka, ako sú politik František Mikloško, kňaz a uznávaný charitatívny pracovník Anton Srholec či český teológ a filozof Tomáš Halík, a napokon – ale nie na poslednom mieste – priame rozhovory Oľgy Záblickej s arcibiskupom Bezákom. Tie, ktoré sa odohrávajú v trnavskej katedrále, sú príťažlivé aj vizuálne, majestátnosť chrámu kontrastuje s aktuálnymi pocitmi človeka, ktorý sa cíti nespravodlivo odvrhnutý a poníženy. Kamere sa darí naj-

mä v posilňovaní emocionálneho náboja filmu prostredníctvom častých detailov tvárí a výtvarne pôsobivým zachytením prostredia. Zástoj Olgy Záblačkej ako redaktorky nie je veľký, jej otázky sú miestami sugestívne a prítomnosť v obraze diskutabilná. Jednoznačne kladný postoj k protagonistovi jej nedovolí klást provokatívnejšie otázky, čo je škoda, ako vidieť zo záverečnej sebareflexie arcibiskupa, ktorá patrí k najhodnotnejším častiam filmu a hovorí o jeho ľudskej dezilúzii, ale aj pevnosti viery. Pri vhodných podnetoch by sa zrejme vyslovil aj k ďalším problémom, ktoré zostávajú stále otvorené. Dôkazom, že je to premýšľajúci, bezprostredný a dobre formulujúci človek, sú spomínané knižné publikácie, v ktorých, pochopiteľne, dostal priestor vo filme nemysliteľný.

Hoci ako červená niť sa celým dokumentom vinie Bezákovo odstránenie z postu diecézneho biskupa a jeho následný zápas o očistenie svojho mena a zistenie príčin, prečo k tejto diskreditácii došlo, autorka nevyvíja žiadnu investigatívnu aktivitu, a teda neprináša žiadne nové fakty. Zisťovanie skutočnej podstaty ani vyslovovanie domnienok nebolo – podľa propagačného materiálu k filmu – jej cieľom. Zrejme z tohto dôvodu neoslovila nikoho z opačného tábora, t. j. spomedzi ľudí, ktorí majú na Bezákovo pôsobenie odlišný názor, resp. sú zodpovední za jeho odvolanie. Je možné, že nikto z názorových protivníkov by v dokumente nechcel vystúpiť, no niet ani náznaku, že k takémuto pokusu o dialóg vôbec došlo. Sprisahanecké teórie sa však predsa len objavujú, a to v odľahčenej forme v tzv.

Rozprávke. Je to samostatná súčasť dokumentu, v ktorej sa v zhustenej podobe prezentuje Bezákovo život s dôrazom na jeho kauzu. Problémom tohto prvku je text i jeho interpretácia. Text pre množstvo jazykovo skreslených reálií a zdrobnenín, ktoré sťažujú vnímanie a porozumenie, ale najmä pre povrchné zosmiešňovanie predstaviteľov cirkevnej hierarchie, počínajúc Bezákovým predchodcom, emeritným arcibiskupom Jánom Sokolom, a končiac súčasným pápežom Františkom. Existujú indicie, že tento text, ktorý mal byť vtipný, no je skôr trápny, môže pôsobiť urážlivo na veriacich, ktorí v ňom vidia útok na katolícku cirkev. (Za podobne nevhodné považujem zaradenie vystúpenia Bezákovho nástupcu v úrade, kde jediná veta vytrhnutá z kontextu má zrejme spochybniť jeho kompetentnosť.) „Rozprávku“ interpretujú, sediac na lietajúcom koberci, dvaja herci s presnými konotáciami komikov istého zamerania. Lukáš Latinák a Robo Jakab posilňujú pocit nenáležitosti a nevhodnosti takéhoto spôsobu „spestrenia“ vážneho ľudského príbehu. Ich čítanie z rozprávkovej knihy ilustrujú „diabolské“ karikatúry Jozefa Gertliho Danglára, výtvarníka s výrazným rukopisom.

Dokument *Arcibiskup Bezák Zbohom...* vhodne rámcuje čistý, precítený spev jeho matky Gabriely. Pieseň *Mladosť* korešponduje s osudom a životnou skúškou syna, ktorý ňou prešiel s dôstojnosťou. Záverečný song Olgy Záblačkej *Stromy* v podaní Janky Kozáckovej a skupiny Mukatado so svojím mierne infantilným textom je už navyše, udrží však divákov na miestach aj počas titulok. ▲

■ FOTO: Barracuda Movie

Hrana výrazne zvoní už aj vo filme

► Maroš Brojo (doktorand na Katedre audiovizuálnych štúdií VŠMU)

Prirýchly život, nevyčerpatelný talent a sklony k sebadeštrukcii sú, zdá sa, spoločným znakom mnohých umelcov, ktorí predbehli svoju dobu a zanechali v nej hlbokú stopu. Aj vďaka svojmu osudu sa zapísali do histórie toho-ktorého umeleckého druhu, oslovili niejednu generáciu a stali sa inšpiráciou pre mnoho ďalších. Vstup do modernej mytológie im zabezpečilo nesmierne nadanie, no s ním spojený život na hrane im často nedoprial pokračovať v úspešnej kariére. I o tom je film Patrika Lančariča **HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom**.

Hudobný životopisný dokument nie je v našich končinách práve najrozšírenejším žánrom. O to potešujúcejšie je, ak sa niekto rozhodne spracovať touto formou osud skutočne zaujímavého človeka. Marek Brezovský, syn skladateľa Aliho Brezovského, bol ojedinelým zjavom so širokým hudobným záberom a s nepopierateľným talentom. Jeho tvorbu si mohli hudobní fanúšikovia v posledných rokoch pripomenúť napríklad vďaka hudobnému turné Hrana pod vedením dlhoročného Markovho priateľa Oskara Rózsua. Práve s ním a s jeho úsilím o znovuoživenie časti Brezovského diela je tento hudobno-filmový projekt veľmi úzko prepojený. Zámerom tvorcov je

totiž vydať v budúcnosti DVD s bohatým obsahom, dokumentujúcim v podobe filmovej trilógie nielen Markov osud, ale aj koncert Hrana a koncertné turné. *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* sa tak stane súčasťou väčšieho celku, ktorému chýba ku skutočnej kompletности azda už len vydanie audiozáznamu Hrany v podobe remastrovanej edície alebo súčasnej verzie v podaní Rózsua a jeho kapely.

Podobné „kúskovanie“ obsahu je aj jedným z najcharakteristickejších znakov samotného recenzovaného dokumentu. Ako naznačuje už jeho názov, ide o film rozdelený na štyri tematické časti. Tie sú však medzi sebou úzko prepojené, napriek snahe

Arcibiskup Bezák Zbohom... (Slovensko, 2014) **_NÁMET, SCENÁR A RÉŽIA:** Olga Záblačká **_KAMERA:** Boris Lindtner, Luboš Fiala **_HUDBA:** Mukatado **_ÚČINKUJÚ:** Robert Bezák, jeho rodičia, súrodenci a priatelia, František Mikloško, Anton Šrohlec, Tomáš Halík, Lukáš Latinák, Robo Jakab a ďalší **_MINUTÁŽ:** 90 min. **_HODNOTENIE:** ●●● **_APRÍLOVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE:** 4. 4. (16.30)

tvorcov nemožno tvrdiť, že by to boli samostatné celky. Základným stavebným kameňom filmu je konštrukcia Markovej osoby prostredníctvom pozoruhodného množstva takmer dvadsiatky vyspovedaných – jeho známych, kamarátov a príbuzných. V tomto smere si tvorcovia dali nesmierne záležať, oslovili azda každého, kto Brezovského dobre poznal a má k jeho životnému príbehu čo povedať. Každá zo spovedaných osôb zastupuje iný spoločenský okruh jeho blízkych a vďaka počtu výpovedí a množstvu detailov v nich sa dokument približuje skôr k veľmi dôslednej metóde oral history ako k snahe konštruovať osobnosť Brezovského selektívnym výberom respondentov.

Okrem poslednej, štvrtrej časti sa jednotlivé filmy nelíšia ani dokumentárnym prístupom, pracoval na nich rovnaký tím tvorcov. Rozhodnutie deliť film na samostatné celky má na jednej strane už spomenuté výhody, autori prinášajú skutočne vyčerpávajúci a detailný pohľad na jednotlivé aspekty Brezovského života. Ich snahu o kompletné a komplexné profilovanie nepochybne ocení množstvo hudobných historikov a muzikológov. Na diváka však tento prístup pôsobí rušivo vzhľadom na rozdielnu atraktivnosť výpovedí a rôznu mieru egocentrickej protagonistov. Niekedy je menej viac.

Výpovede priateľov a známych sú zachytávané prevažne v ich domácom alebo pracovnom prostredí, zväčša ide o dobre známe hovoriace hlavy. Tvorcovia *HRANY* však našťastie nezostávajú iba pri nich a opakovane potvrdzujú svoju dôslednosť použitím nespočetného množstva archívnych záberov a hudobných ukážok. Výpovede ilustrujú ukážkami z televíznych záznamov alebo domácich archívov všade tam, kde je to čo i len trochu možné. Divák môže vďaka tomu sledovať Marka od jeho útleho veku, zachyteného vďaka rodinným fotografiam, cez vystúpenia v televízii alebo na konzervatóriu až po nesmierne dojemnú filmovú momentku z posledných dní jeho života. S archívnymi a dobovými ilustračnými zábermi sa zručne narába najmä v prvom filme, kde sa podarilo vytvoriť najsilnejší dramatický príbeh.

Prvý zo štvorice filmov s názvom *Hudba* mapuje Brezovského hudobné pôsobenie naprieč základnou a strednou školou, konzervatóriom či rôznymi kapelami, v ktorých stihol za svoj krátky život pôsobiť. Zo štvorice filmov je tento najvyváženejší. Poskytuje uzavretý, dramaticky dobre vygradovaný a rytmizovaný príbeh, vďaka čomu by ako jediný do-

kázal v kinách fungovať aj samostatne. Brezovského život bola hudba a niekoľkokrát to zdôrazňujú i výpovede. Cez ňu dokázal najpresnejšie vyjadriť svoje pocity a názory. Aj to je dôvod, prečo sa jeho životné rozhodnutia nedarí ani zďaleka tak dobre ozrejmiť prostredníctvom partnerských (film druhý) a rodinných vzťahov (film tretí). Hudba jednoducho zohrala v jeho súkromnom aj verejnom živote najväčšiu úlohu.

V prvom filme sa postupne zoznamujeme so šiestimi rokmi škárou osobností slovenskej hudobnej scény, ktoré sú s Brezovským rôzne prepojené. Spovedaní spoločne pridávajú časti stavebnice, dozvedáme sa o Markových hudobných začiatkoch, o jeho štúdiu aj živote popri škole. Keďže Brezovský reflektoval všetko okolo seba hudobnou tvorbou, autori dokumentu popri výpovediach ilustrujú všetky dôležité udalosti jeho hudobnými vstupmi – pokiaľ nie priamo audiovizuálnym záznamom, tak aspoň hudobnou nahrávkou alebo ukážkou z Rózsovhov koncertu. Pre dokument tohto typu je to obrovská výhoda, lebo Brezovského život/hudba presne diktujú náklady, ktoré sa v *HRANE* striedajú. Nie každý skladateľ tvorí tak pocity a osobne. Tvorcom dokumentu určite netreba uprieť zručné narábanie s filmovým materiálom, no vďaka uvedenému sa *HRANA* režiruje v istom zmysle akoby sama. Marek neprestáva diktovať takt ani po svojej smrti.

Hudba, ako už bolo spomenuté, disponuje najlepšou dramatickou gradáciou. Prísny rytmus triedania výpovedí, hudby a archívnych záberov formuje harmonický súzvuk jednotlivých častí. Markov život je skvelým (v dobrom zmysle slova) „oscarovým“ materiálom, ideálnym na životopisný film. Nechýba v ňom humor ani tragické momenty, ktorých počet sa s blížiacim koncom zvyšuje. Samozrejme, to všetko – a tu sa treba skutočne opakovať – podfarbené tou najlepšou a najvhodnejšou hudobnou stopou. Tvorcovia si dovolili občas aj zavádzať, vždy však iba v prospech dramaturgie. Dobové historické zábery, inak priamo nesúvisiace s tými archívnymi, často ešte umocňujú zamýšľanú náladu. *Hudba* je jednoducho pocity a vďaka nej sa nálady zručne striedajú v priebehu niekoľkých minút.

K ďalším dvom častiam už len pár slov, svojou výstavbou sa totiž ničím nelíšia od *Hudby*. *Láska* sa zaoberá Markovými vzťahmi, ale dopláca na jednu z dvoch protagonistiek, ktorej tvorcovia venujú príliš veľa priestoru. To by až tak neprekáža-

lo, keby sa z druhého filmu nevytratila dynamika, ktorá tam predtým bola. V *Hudbe* vypovedajú o jednej situácii traja, v *Láske* jeden, príliš dlho a bez prestávky. Ďalšou nevýhodou je nedostatok paralel s Brezovského hudobnou tvorbou, čo tvorcovi filmu znemožňuje funkčné prepájanie výpovedí s hudobnými ukážkami. Z *Lásky* sa vytratilo charakteristické tempo aj rytmus. Tretí film s názvom *Rodina* síce netrpí týmito nedostatkami tak výrazne, no takisto sa mu nedarí priblížiť tomu prvému. Výpovede rodičov a sestry sú však omnoho pútavejšie ako výpovede v *Láske* a hudba sa vracia v hlavnej úlohe. Zdá sa, že Brezovský si s partnerkami rozumel azda do všetkých svojich blízkych najmenej.

Markov krátky život bol v niektorých smeroch menej a v niektorých viac plodný. Je škoda, že tvorcovi sa nepodarilo poskladať z jednotlivých častí súvislé rozprávanie a rozhodli sa radšej pre delenie na viac celkov. Za zváženie by určite stála aspoň zmena poradia vo štvorici filmov – to najlepšie na koniec. Najvhodnejším riešením by však bolo film nerozdeľovať a pokúsiť sa o vytvorenie jednotného celku aj za cenu, že by sa čast z obrovského množstva nahromadených materiálov do finálneho zostrihu nedostala. V oboch prípadoch ide o kompromis, v jednom o divácky, v druhom o faktografický. Rozhodnutie tvorcov je preto pochopiteľné napriek nevyváženosti filmu.

Posledný, štvrtý film *Samota* sa od predchádzajú-

júcich troch odlišuje veľmi výrazne. Okrem krátkeho úvodu je totiž celý animovaný. Režijný počín Patrika Pašša ml. animovaný Petrom Budinským do celku v závere veľmi nezapadá. Vhodný by bol skôr ako prolog. Problémom je najmä jeho poetické, metaforicky orientované rozprávanie – je totiž v nesúlade s dôsledne faktografickým nastavením predchádzajúcich filmov. Výrazové prostriedky animovaného filmu sú, samozrejme, odlišné od dokumentárneho, ale to nič nemení na fakte, že v danom poradí filmov sa *Samota* s tými predchádzajúcimi tromi viac zráža ako spája. Dramatické vyvrcholenie každého z predchádzajúcich filmov je navyše spojené so situáciou súvisiacou s predávkovaním sa a s tragédiou v podobe Markovej smrti. Lenže v *Samote* tvorcovia túto situáciu obracujú naruby a film sa, proti očakávaniu, končí zbytočne vykonštruovaným happy endom v podobe jednoduchej a transparentnej čitateľnej metafory.

Napriek spomínaným nedostatkom je *HRANA* film, ktorý ocení každý hudobný historik, fanúšik Brezovského tvorby a milovník dobrej hudby. Jeho prípadný divácky úspech by navyše mohol spustiť vlnu dokumentárnych profilov ďalších zaujímavých hudobníkov. A vhodným adeptom na réžiu by mohol byť opäť Patrik Lančarič. ▲

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom (Slovensko, 2014) **_RÉŽIA:** Patrik Lančarič **_SCENÁR:** P. Lančarič, Maroš Šlapeta, Matej Beneš **_KAMERA:** Peter Kelíšek **_STRIH:** M. Šlapeta, M. Beneš **_HUDBA:** Marek Brezovský **_ÚČINKUJÚ:** Vlasta Brezovská, Alí Brezovský, Mirka Brezovská, Bibira, Igor Marko, Milota Havránková, Katka Tóthová, Oskar Rózsa a iní **_MINUTÁŽ:** 125 min. **_HODNOTENIE:** ●●●● **_APRÍLOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 17. 4. (18.00), 18. 4. (20.30), 20. 4. (20.30), 23. 4. (18.00)

Oskar Rózsa ■ FOTO: Magic Box Slovakia

(Un)fair play

► Petra Macháliková (scenáristka a dramaturgická)

Šport slúžil ako výkladná skriňa socialistických krajín, preto sa ich predstavitelia pri honbe za lepšími výsledkami nebáli využívať aj neférové praktiky. Režisérka Andrea Sedláčková siahla po originálnej téme, aká u nás ani v Česku dosiaľ nebola spracovaná. Po téme, ktorá v sebe nesie silný dramatický potenciál.

Dej celovečerného hraného filmu *Fair Play* sa odohráva v prvej polovici osemdesiatych rokov, a tak ho môžeme priradiť k retro filmom, ktoré sa v súčasnom Česku tešia veľkej obľube. *Fair Play* je modelový príbeh súboja dobra so zlom. Na strane dobra tu nájdeme čestnú bežkyňu Annu (Judit Bárdos), na druhej strane – v pozícii antagonistov – športového trénera (Roman Luknár) a príslušníka Štátnej bezpečnosti (Igor Bareš), zosobňujúcich štátne zriadenie, ktoré manipulovalo s ľuďmi v záujme vlastného prospechu. Annina matka (Anna Geislerová) je uväznená medzi týmito dvoma protipólmi.

Anna je obyčajná dievča, ktoré túži dosiahnuť úspech, čo v socialistickom Československu nebolo vždy jednoduché. Minulosť jej rodičov (otec emigroval, matka vyjadrila odpor proti vtedajšiemu režimu) poznačila aj ju – nedostala sa na vysokú školu a jej jedinou možnosťou, ako sa presadiť, je beh. Ten sa zároveň stáva symbolom slobody nielen pre hlavnú hrdinku, ale aj pre jej matku. Anna sa vďaka svojim výkonom dostane do atletickej reprezentácie, kde ju zaradia do tajného štátneho programu. Začnú jej podávať anaboliká (Stromba)

pod rúškom vitamínového doplnku. Po čase na seba Anna sleduje nepriaznivé fyziologické zmeny, ktoré sa režisérka nebála ukázať. Vo veľkom detaile sledujeme, ako sa Anna snaží zbaviť nadmerného ochlpenia, a to, čo bolo nepríjemné pre postavu, sa stáva nepríjemným aj pre diváka.

Judit Bárdos rola Anny sadla. Je uveriteľná aj počas pretekov, keď sa kamera sústreďuje na vypätie v jej tvári. Anna má vo svojej ešte detskej naivite neskazený pohľad na svet, je pre ňu jednoduchšie zachovať si čistý štít a je to asi jediná postava, ktorej sa nedá nič vytknúť.

Annina matka bola kedysi takisto športovkyňou. Pre svoje protištátne postoje však skončila ako upratovačka a do dcéry si premieta vlastné zmarené ambície. Ospravedľuje to tým, že keď sa Anne podarí vycestovať na olympiádu, môže emigrovať a zabezpečiť si tým lepší život. Preto je ochotná konať neférové aj voči vlastnej dcére – keď tá odmietne brať Strombu, matka sa spolieha s trénerom a pichajú jej ho potajme.

Anna Geislerová ako matka je počas celého filmu v jedinej mučeníckej polohe. Na jednej strane je

prenasledovaná štátnym zriadením, na druhej strane vlastným svedomím. V práci ju degradovali, manžel jej ušiel za hranice a príslušník ŠtB si na ňu zasadol. Tréner na ňu tlačí v súvislosti s výkonom jej dcéry, dávny priateľ zase chce, aby prepisovala protištátne materiály. Keď je toho tlaku na ňu priveľa, siahla po alkohole alebo vracia na ulici.

Počas celého filmu sme odkazovaní na postavu otca. Vo filme sa však ozve len na chvíľu v telefóne. Nevieme, či si za hranicami založil novú rodinu, alebo ešte stále túži vidieť svoju dcéru a manželku. Je len akousi chimérou, niekým, na koho môžeme zvaliť vinu za Annin zlý kadrový posudok.

Vzťah dcéry k otcovi ostáva len v ilustračnej rovine, tak ako aj jej vzťah k priateľovi. Zamilujú sa, chvíľu spolu žijú, a keď priateľ s rodinou emigruje, ona nasleduje osud svojej matky. Jediným plusom tohto vzťahu je, že vďaka priateľovej emigrácii získava Anna motiváciu zvíťaziť a následnú kvalifika

káciu na olympiádu. Nebolo by na škodu, keby režisérka išla v zobrazení vzťahov viac do hĺbky. Vedľajšie postavy sú jednorozmerné a najvypuklejšie je to v prípade Annej reprezentáčnej kolegyně. Sedláčková si však dala záležať na dobových reáliách, a tak sa veľmi ľahko preniesieme do nie takej dávnej minulosti. Výtvarnou stránkou filmu sa darí sprostredkovať šed' obdobia socializmu, ktorá sa premietla aj do medziľudských vzťahov. V záujme zachovania autentickej je tu veľmi málo celkov a kamera sa viac-menej sústreďuje na postavy. Plusom filmu je aj snaha režisérky zobraziť reálnu súdobú športovú prípravu. Tréning v plynovej maske alebo vo veste so záťažou nemôžu v takomto filme chýbať.

Andrea Sedláčková na konci nestavila na prehnajúcej sentimentalitu a svoje hrdinky necháva naďalej trápiť sa v paneláčkovej šedi. No pocit slobody počas behu nemôže vziať Anne nik, ani štátne zriadenie. ▲

Fair Play (Fair Play, Česko/Slovensko/Nemecko, 2014) | **SCENÁR A RÉŽIA:** Andrea Sedláčková | **KAMERA:** Jan Baset Střítežský

_STRIH: Jakub Hejna | **_HUDBA:** David Solář, Miroslav Žbirka | **_HRAJÚ:** Judit Bárdos, Anna Geislerová, Roman Luknár, Igor Bareš, Eva Josefiková, Ondřej Novák, Ondřej Malý a iní | **_MINUTÁŽ:** 95 min. | **_HODNOTENIE:** ●●●● | **_APRÍLOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 5. 4. (20.15), 6. 4. (18.00), 9. 4. (20.00), 13. 4. (16.30)

Keď obrazy ustúpia slovám

► Pavla Rachelová (študentka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Vladimír Ossif patrí vo svete medzi úspešných a uznávaných umelcov. Jeho diela zakúpili viaceré renomované európske galérie a ďalšie skončili v súkromných zbierkach. Ossif sa narodil v Prešove v novembri 1954 a v druhej polovici sedemdesiatych rokov študoval na bratislavskej VŠVU. O dva roky neskôr emigroval do Francúzska, ktoré sa stalo jeho (prechodným) útočiskom. Tí, ktorí hádali, že stručná vizitka predstaví hlavnú postavu nového slovenského dokumentu *Štvorec v kruhu alebo Život medzi úniki a snami*, hádali správne.

Do filmu nás vovádza samotný protagonista, keď o sebe sprostredkovane rozpráva: „Ty prídeš, zbalíš, odídeš, zaspíš“. A tento citát by sa pokojne mohol stať aj heslom celého filmu. Slovenského umelca najčastejšie vidíme niekde cestovať – v aute, lietadle, metre – alebo len tak kráčať rušnou ulicou či madagaskarskou džungľou. Z pulzujúcich metropol sveta – Paríža, New Yorku, Prahy – sa presúva do tichších a meditatívnejších miest. Takýmto spôsobom protagonista kontinuálne, chronologicky pre-rozpráva divákovi svoj život. Asistuje mu pri tom zopár viac či menej blízkych ľudí – matka, tri partnerky, známi, ale aj neznámi. Spolu s hlavnou postavou sa vraciame po jeho stopách – niekedy len orálne, inokedy s ním divák navštívi jeho niekdajšie miesta pôsobenia. Ossif tak pred kamerou oživuje

svoje životné skúsenosti, pocity a náhľady. Profesionálny a súkromný život sa v maliarovom prípade nekompromisne prepletá a, ako sa dozvedáme, jeden ovplyvňuje druhý. O tom svedčí aj názov – štvorec v kruhu odkazuje na abstraktné umenie, ktorému sa výtvarník venuje, no rovnako sa v druhej časti názvu – život medzi úniki a snami – snaží zachytiť jeho vrtkavý, svetobežnícky život, výšiny i pády, súkromné aj pracovné.

Hlavným princípom, na ktorom je postavený tento dokument, je komentár či skôr voľné rozprávanie protagonistu. Sprevdáza nás počas celého filmu – drvivú väčšinu informácií o živote výtvarníka dostáva divák z jeho úst –, či už synchrónne s obrazom, alebo prostredníctvom zvuku mimo obrazu. Ossif pritom pre svoje jednoduché rozprávanie pôsobí lu-

dovo a toto zdanie podporuje aj jeho východniarsky akcent.

Často používanou metódou sú tzv. hovoriace hlavy – režisér ich využíva nielen vtedy, keď sa chce o umelcovi niečo dozvedieť z výpovedí jeho partneriek či matky, ale (nad)užíva túto metódu aj pri samotnom Ossifovi. Sledujeme ho, ako sedí a do kamery rozpráva vo svojom parížskom ateliéri, na madagaskarskej terase či za volantom auta... Maliar sa neustále presúva, plynú pred nami obrázky miest a veľkomiest, no napriek tomu dokument pôsobí staticky a jednoliato.

Druhým najčastejším (ne)tvorivým princípom je spomínané asynchrónne rozprávanie. Ním si autor vypomáha a ilustruje ústne vypovedanie. Napríklad keď sa protagonista rozhovori o rozhodnutí natrvalo odísť z vtedajšieho Československa do Paríža, spomína na neistotu, naivitu či ťažkosti s bývaním. V obraze sa pred očami diváka striedajú zábery prechádzajúceho sa, zamysleného Ossifa, ktorý rozpráva na kameru, s tromi zábermi bezdomovcov. Ide o neinvenčnú ilustračnú doslovnosť.

Tretí typ frekventovaných záberov je, že kamera zachytáva výtvarníka pri mimovoľných a všedných činnostiach. No aj tu platí, že sa vypovedá viac slo-

vom než obrazom. Divák je účastníkom minimálnych situácií, keď sleduje protagonistu v bezprostrednej konverzácii s priateľom pri pive alebo na vernisáži jeho bratislavskej výstavy. Okrem toho sú do filmu zaradené aj archívne súkromné fotografie a videá z jeho študentských čias, rôznych pracovných stáží či rodinného fotoalbumu. Vedľajšie postavy a postavičky tvoria len akýsi doplnkový kolorit Ossifovho života. V dokumente pôsobia ako hostia v jeho príbehu, ktorí potvrdzujú zalebo dopĺňajú jeho slová zo svojho pohľadu. Takto účelne sa k tomu stavia aj strihová skladba diela. Vedľajšie „hovoriace hlavy“ sa stávajú ekvivalentom hosťa či asistenta v prevažujúcom maliarovom monológovi. Scéna s bývalou partnerkou Luciou je postavená na prestrihávaní hovoriacich hláv natočených nezávisle od seba v rôznych prostrediach a napokon to do seba zapadá ako vzájomný dialóg postáv. Naopak, na kontraste je postavená jedna z úvodných scén, keď Ossif a jeho matka vykresľujú rodičovsko-synovský vzťah skomplikovaný dobou. Kým on hovorí o očarujúcom západe, ona s fotografiou svojho manžela lamentuje: „Viete, čo ja prežívala? Ta to len Boh vie a ja. Ja plakala deň a noc. Ja plakala a môj muž zúril.“ Hoci sú názorové a generačné

rozdiely medzi matkou a synom očividné i po rokoch, rovnako sa dá odčítať aj ich vyrovnaný vzťah.

Priatelia a známi zase budia dojem bezprízna-kovosti. Od nich sa o umelcovi nič podrobnejšie nedozvieme – ani priamo na kameru, ani z mimo-volných konverzácií a situácií. Azda si divák na vzor-ke hrstky priateľov všimne strohosť a zdržanlivosť týchto stretnutí. Sám Ossif hovorí: „Cesta výtvarní-ka aj počas života, to je samota. Ja som od rána do večera sám, ako keby si už na to človek zvykol a stotožnil sa s tým, že to už mám rád.“ Jednotlivé kapitoly maliarovho života sprevádzajú v doku-mente jemné hudobné motívy. Ich úlohou je po-skytnúť na krátky moment úľavu od hovorených pasáží a zároveň pripomínať a zdôrazňovať cudzo-krajnú exotiku, ktorej sa diváci stávajú svedkami.

Režisérom tohto sedemdesiatminútového filmu, ktorý získal finančnú podporu Audiovizuálneho fon-du, je Ľubomír Štecko. Vyštudovaný kameraman absolvoval FAMU v roku 1972. Uplatnil sa najprv ako kameraman, neskôr ako režisér dokumentár-ných filmov v bratislavských štúdiách Spravodaj-ského a Krátkeho filmu. Z jeho predošlej tvorby je dosiaľ azda najznámejší dokument z roku 1990 *Stanislav Babinský – život je nekompromisný bu-merang*. Celovečerná snímka odhaľuje korupčnú aféru okolo „oravského kráľa“. Strihačka Margita Černáková tento film hodnotí: „*Od Štecka to bolo vtedy odvážne, pretože to začal natáčať ešte v o-semdesiatom deviatom alebo v osemdesiatom ôs-mom. Bola síce už uvoľnenejšia atmosféra, ale (...) ešte také voľno nebolo, aby sa dala povedať celá pravda. No a tu išiel Štecko dosť tvrdo a ja som ho ešte aj hecovala, aby sme sa nebáli, lebo, ako som*

povedala, som za rovnú reč.“¹ Po Nežnej revolúcii pôsobil Štecko na rôznych pozíciách v Slovenskej televízii – od redaktora až po vedúceho tvorivej sku-piny či hlavného dramaturga skupiny.

Podobne ako vo viacerých krátkych dokumentoch alebo vo filme o Babinskom aj teraz sa Štecko pred-stavil ako autor námetu, scenára, kameraman a re-žisér v jednej osobe. V dokumente býva výhodou, ak je filmový štáb nepočetný. Domnievam sa, že ten-toraz ide skôr o hendikep – vari aj preto, že sa Štec-ko zároveň zhostil úlohy strihača.

Ťažko povedať, čo je najväčšou slabinou tohto fil-mu. Hoci je Ossif štylizovaný do niekoľkých situácií, máloktorá z nich o niečom plnohodnotne vypovedá a viaceré pôsobia strojene a kostrbato. Výrazným negatívom je, že film s divákom komunikuje najmä prostredníctvom slova, obraz je málo výpovedný, nezriedka je ilustračný a má duplicitný efekt. Divák si od výtvarníkovho hlasu a myšlienok prakticky neoddýchne, v dlhom slede zaznamenáva tok myš-lienok na rôzne témy – mladosť, začiatky v cudzej krajine, rodinný život, čo je to umenie a na čo sú nám svätostánky umenia. Vedľajšie postavy sú skôr nevýrazné a neodkrývajú nám o svetoznámom ma-liarovi o nič viac, ako odkrýva on sám. Sú len do-svedčením jeho slov – takto sa to stalo – s decent-ným prídavkom subjektívnych emócií. V konečnom dôsledku je Šteckov *Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami* mimoriadne neinvenčným televíznym dokumentom. ▲

¹ http://ftf.vsmu.sk/files/ORALHISTORY_MARGITA_CERNAKOVA%20.pdf

Bratislava hostila Visegrad Film Forum

V Bratislave sa v dňoch 11. až 15. marca uskutočni-lo medzinárodné podujatie Visegrad Film Forum, ktoré zorganizovalo občianske združenie Boiler v spolupráci s Filmovou a televíznou fakultou Vy-sokej školy múzických umení. Nielen jej študenti tým získali možnosť stretnúť skúsených tvorcov a zahraničných odborníkov z rôznych odvetví kine-matografie, ktorí sa zúčastnili na master classoch, workshopoch, filmových prezentáciách, prednáš-kach a diskusiách.

V rámci podujatia spoluorganizoval Slovenský filmový ústav diskusiu Cesta filmu k divákovi, ktorú viedla riaditeľka Národného kinematografického centra SFÚ Alexandra Strelková. Jej hosťami boli Nikolaj Nikitin za Berlinala a novú iniciatívu School of Film Agents (SOFA), zakladateľ festivalu Avvan-tura – Film Forum Zadar Sergej Stanojkovski, Diana Tabakov za projekt Doc Alliance a internetový por-tál DAFilms.cz, Radoslaw Drabik za KinoMedia, Ivan Hronec zo spoločnosti Film Europe Media Company a Ľubica Orechovská za PubRes a Kine-matograf. Keď zaznelo, že tvorcovia filmov nemô-žu žiť len z predstáv o výnimočnosti svojho diela, ktorá mu má automaticky zaručiť publikum, počas diskusie sa odkrývali možnosti, ako film efektívne sprístupniť divákovi. Podľa Drabika je dôležité pro-jektovať pre každý film individuálnu stratégiu a spomenul aj poľský príklad úspešného multiplexo-vého uvádzania snímky *Pina* (r. Wim Wenders), kto-rá mala síce obmedzené nasadenie, ale dobre za-cielenou propagáciou sa aj v tejto situácii podarilo osloviť publikum. Keď zaznelo, že filmových festi-valov je vo svete azda viac ako filmov samotných, Sergej Stanojkovski objasňoval, ako sa snaží pro-filovať festival v Zadare. Samozrejme, čoraz výraz-nejšou témou je online distribúcia, o ktorej hovorila predovšetkým Diana Tabakov. No cesta k pub-liku môže viesť aj cez letné projekcie filmov pod holým nebom, ako ukazuje tunajší projekt putov-ného kinematografu a stálej letnej scény, ktorý koordinuje Ľubica Orechovská.

Keď na inej diskusii, ktorá sa konala v rámci po-dujatia Visegrad Film Forum a na ktorej sa zúčast-nili zástupcovia filmových fondov z okolitých kra-jín zaznelo, že cirkulácia filmov medzi susediaci-mi krajinami je veľmi slabá, diskusia Cesta filmu

k divákovi ukázala, ako sa dá táto situácia aspoň čiastočne prekonávať. A táto problematika sa v ko-nečnom dôsledku dotýka aj témy, ktorej sa venu-jeme v tomto čísle *Film.sk*.

► dan

Slovenské kontexty v Grazi

V štajerskom Grazi sa už osemnásty raz uskutoč-nil rakúsky národný filmový festival Diagonale (18. – 23. marec). Po premietaniach, neraz premié-rových, vo zväčša naplnených kinosálach diváci diskutovali s tvorcami o témach a kvalite uvede-ných diel. Odbornú časť sprevádzali ďalšie okrúhle stoly, prezentácie, rozhovory i polemiky – tentoraz so zameraním na scenár na pozadí jedného z naj-pozoruhodnejších dokumentárnych titulov *Das grosse Museum*, na perspektívy mladého rakúske-ho filmu, na zvýšené potreby politických dokumen-tov a na lokálnu a celoštátnu podporu kinematografie, ktorej vážne ohrozenie predstavovalo pre-dovšetkým zníženie rozpočtu televízie ORF na filmové projekty o jednu tretinu. Tvorcovia však boj nevzdá-vajú, účinne to tlmočili ihneď pri otvorení festiva-lu filmovou anketou osobností, ktoré skratkovito a veľmi úderne približovali vážnosť ich situácie návštevníkom.

Dodatočné diskusie a početné ozveny zaiste vy-volávajú aj oceňované tituly, najmä za hranú tvor-bu. *Der letzte Tanz* režiséra Houchanga Allahya-riho má predsa len príliš sentimentálny pôdorys. Medzi dokumentmi porota uprednostnila harmo-nizujúci *Those who go Those who stay* od Ruth Beckermann pred sugestívnejšími kriticko-historic-kými titulmi. Okrem experimentálnej inovatívnej tvorby, kde bol neprehliadnuteľný film bratislav-skej rodáčky Miriam Bajtala *Kritische Räume brauchen Zuneigung*, zaujme čestné uznanie za krátkometrážny titul *Sola* pre mladú rodáčku z Ko-šíc, absolventku réžie a scenáristiky na viedenskej Filmcollege Alexandru Makarovú, ktorá patrí k na-ším pozoruhodným talentom posledných desať-ročí. A aj pozornosť, akú organizátori venovali osob-nosti a už archívny filmom nielen hollywoodske-ho herca a režiséra Petra Lorreho, rodáka z Ružom-berka.

► Viliam Jablonický (kritik, publicista)

Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami (Slovensko/Cesko, 2013) _SCENÁR, RÉŽIA, KAMERA, STRIH_: Ľubomír Štecko

VÝBER HUDBY: Marta Hejtmánková _MINUTÁŽ_: 70 min. _HODNOTENIE_: ●

APRÍLOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE: 1. 4. (18.30), 2. 4. (20.45), 5. 4. (18.45), 22. 4. (18.30)

**Pietro Bianchi, Giulio Bursi, Simone Venturini (Ed.):
Il canone cinematografico / The Film Canon**

(Forum, Udine 2011, 460 strán)

Zborník zo 17. ročníka Medzinárodnej filmologickej konferencie v Udine, venovaného téme filmového kánonu, obsahuje viac ako päťdesiat príspevkov v rôznych jazykoch, rozdelených do ôsmich tematických okruhov. Úvodné Revidovanie kánonu prináša všeobecný pohľad na povahu kanonizačných procesov, ktorý ďalej rozvíjajú teoretické texty druhého tematického okruhu. V časti Kánon: korene a kríza sú zaradené texty venované napríklad vzťahu Eizenštejnovo filmu *Bežinnova Lúka* k súdobému sovietskemu filmovému kánonu alebo ku kánonu realizmu v talianskej kinematografii štyridsiaty a päťdesiaty rokov. K rôznym obdobiam dejín kinematografie sa vracajú aj autori textov zaradených v ďalších tematických okruhoch s názvami Kánon: forma a štýl, Interkulturalita a národné dedičstvo, Kánon/kritika, Kánon/historiografia a Kánon: archív, pamäť, dedičstvo.

**Alessandro Bordina, Sonia Campanini, Andrea Mariani (Ed.):
L'archivio/The Archive**

(Forum, Udine 2012, 388 strán)

Zborník z 18. ročníka Medzinárodnej filmologickej konferencie v Udine, ktorý bola venovaný téme archívu, obsahuje štyridsať príspevkov v rôznych jazykoch, rozdelených do siedmich tematických okruhov. Prvý z nich, nazvaný Archív, pamäť, subjekt, je venovaný postaveniu archívu v rámci filozofického diskurzu konca 19. a začiatku 20. storočia. Druhý okruh Archívne postupy sa naopak zaoberá problematikou archívnych inštitúcií z čisto praktického hľadiska, podobne ako ďalšie okruhy textov, venované archívnym technológiám a novým médiám. Záverečné tri okruhy obsahujú texty analyzujúce rôzne podoby vzťahu medzi archívom a filmovým či všeobecne vizuálnym umením, a to predovšetkým na základe príkladov tvorby konkrétnych autorov využívajúcich vo svojej tvorbe archívne materiály, ako sú Jean-Luc Godard, Harun Farocki či Gustav Deutsch.

**Anna Bertolli, Andrea Mariani, Martina Panelli (Ed.):
Il cinema si impara? / Can We Learn Cinema?**

(Forum, Udine 2013, 348 strán)

Zborník z 19. ročníka Medzinárodnej filmologickej konferencie v Udine, venovaného problematike filmového vzdelávania, obsahuje viac ako tridsať príspevkov v rôznych jazykoch. V textoch úvodnej časti s názvom Film a národ: inštitúcie, politika a filmová kultúra sa skúmajú rôzne formy inštitucionalizácie filmového vzdelávania od dvadsiaty rokov 20. storočia takmer až dodnes v ich širšom spoločensko-politickom kontexte. Druhý okruh, venovaný didaktike a rôznym modelom profesionálneho vzdelávania, obsahuje texty zaoberajúce sa najmä premenami filmového vzdelávania v ére intermediality. Spôsoby, akými rôzne koncepcie chápania filmového dedičstva ovplyvňujú vzdelávacie procesy zároveň s vývojom nových technológií, analyzujú príspevky sústredené v tretej časti s podtitulom Filmové dedičstvo, technológia a vzdelávanie. Záverečný súbor textov je venovaný fenoménu cinefilie a jej vzťahu k filmovému vzdelávaniu v rámci oficiálnych inštitúcií i mimo nich.

► **Monika Mikušová** (filmová publicistka)

Sieň slávy pozabudnutého klasika

► **Peter Ulman** (filmový publicista)

K obsahovo výnimočným a graficky náročne spracovaným českým knižným artefaktom s filmovo-výtvarnou tematikou, akými boli v ostatných mesiacoch monografie Jana Švankmajera alebo Jurija Norštejna, pribudla prezentácia Jiřího Brdečku (1917 – 1982), ktorý disponoval mnohokrakým talentom a ktorého stopy v českej kultúre ďaleko presahujú nálepku autora legendárnej filmovej westernovej paródie *Limonádový Joe* aneb *Košská opera*, a to nielen pre autorský podiel na ďalších dlhodobo populárnych komédiách.

Umelcova dcéra Tereza Brdečková, ktorá sa okrem iných aktivít vrátane románopiseckých zviditeľnila ako publicistka a kultúrna redaktorka, pripomenula osobnosť svojho otca knižkou už v roku 1992, desať rokov po jeho smrti, keď edične pripravila a pod názvom *Pod tou starou Lucernou a jiné vzpomínky* vydala jeho memoárové torzo. Teraz sa rozhodla sumárne sprístupniť otcov odkaz, pozostávajúci z voľných kresieb, ilustrácií, kresleného humoru, kostýmových návrhov pre film, filmových recenzií, piesňových textov, scenárov, próz a animovaných filmov. Vyťažil všetko podstatné z jeho starostlivo usporiadaných fotografií, korešpondencie, dokumentujúcej priateľské kontakty s osobnosťami českej kultúry, barrandovských pracovných dokumentov, zápiskov a námetov. Vyzdvihnúť pozabudnutý prínos a predstaviť vnútorný svet tohto kreatívneho človeka – nepraktického, ale systematického a spoľahlivého, bohémneho, v súkromí dosť uzavretého, obľubujúceho poéziu a humor. V osídľach diktatúr politicky neangažovaného, k proklamovaným ideálom sa neupínajúceho a v spoločenskej klíme „odovzdanosti“ hájaceho svoju česť nezapredávaným kumštom. Brdečková v podrobnom biografickom úvode, otvárajúcom sled desiatich kapitol, sklbila intimitu osobných spomienok s odstupom vnímateľnej pozorovateľky.

Výsledný tvar monografickej pocty svedčí o mimoriadne starostlivom prístupe jej iniciátorky a získaných editorových spriaznenecov. Brdečková knižná „sieň slávy“ bola obsahovo vyhotovená a

**Tereza Brdečková, Jan Šulc (eds.):
Jiří Brdečka**

(Arbor vitae, Řevnice, 2013, 348 strán, 67,80 €)

zmyslom naplnená samotným tvorcom, treba však vyzdvihnúť aj tých, ktorí k jej dôstojnosti a osvetleniu prispeli svojimi erudovanými vkladmi. Či už ide o renomovaného talianskeho historika animovaného filmu Giannalberta Bendazziho, ktorý sa v obsiahlej štúdii venuje Brdečkovým krátkym „animákom“, klasifikujú ich ako diela prechodne opusteneho, zabudnutého génia, o Miloša Fikejzu, ktorý pedantne spracoval filmografiu animovaných aj hraných filmov vrátane neuskutočených tvorivých zámerov, alebo o výtvarníka Pavla Růtu, potvrdzujúceho svoju dobrú povest knižného grafického majstra. Koncepciu knihy spoluvytváral a o literárnej tvorbe a knižných ilustráciách Brdečku napísal Jan Šulc, čerstvý laureát Ceny Karla Čapka, ktorú dostal práve za starostlivú edičnú prácu. Na umelcovu voľnú kresbu sa zamerával výtvarník Adam Hoffmeister, syn Brdečkovho kamaráta, slávneho karikaturistu a spisovateľa Adolfa Hoffmeistera.

Vo svojej kedysi populárnej knihe *Kolty bez pozlátka* zaujal Brdečka k hrdinom amerického divokého západu vtipne poňatý demýtizačný prístup. Genézu jeho parodicky ladeného *Limonádového Joea*, verejnou vnímaného ako Brdečkovo najvlastnejšie dielo, sleduje vo svojom príspevku Milena Vojtková od podoby zošitového románu, zdramatizovaného už za Protektorátu, až po celé priehrštie „limonádnických“ inscenácií, podnietených mimoriadnym ohlasom filmu režiséra Oldřicha Lipského.

Skvelá kniha nesklzáva k idealizovaniu, ale stáva sa zásadným vecným zdrojom k pamiatke tvorivo iskriaceho, hoci vnútorne skôr smutného človeka. ▲

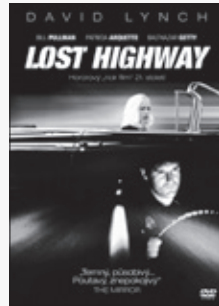
Bullittov prípad (Magic Box)

Kriminálny film z roku 1968 je neodmysliteľne spätý s jeho ústrednou hviezdou – legendárnym hercom Stevom McQueenom, s mestom San Francisco a ešte s jednou povestnou a často citovanou scénou automobilovej naháňačky. Symbolóza všetkých týchto ikonických prvkov vznikla pod taktovkou britského režiséra Petra Yatesa. Toho si údajne vyžiadala samotný McQueen na základe jeho úspešnej snímky *Robbery*, opisujúcej dramatické okolnosti tzv. veľkej vlakovej lúpeže na trati Glasgow – Londýn v roku 1963. Yatesova výrazne vizuálna filmová reč bez nadbytočných dialógov, so striedmym strihom, dynamizujúcim výlučne akčné scény (prestrelka, naháňačka), umocnená častými zábermi z podhľadu, vynikne najmä v konfrontácii so súčasnou žánrovou produkciou, ktorá dynamickým strihom a krkolomnými počítačovými finesami ozvlášťuje aj donedávna povinné výplňové scény, čím viac-menej maskuje ich banalitu. Posledné DVD vydanie *Bullittovho prípadu* je už tretie, ktoré sa dostalo na náš trh. Oproti tomu prvému (obsahujúcemu iba pôvodnú zvukovú stopu a české titulky) je doplnené o český dabing. Bohužiaľ, absentujú všetky bonusové materiály, ktoré priniesla predošlá špeciálna edícia.

Na konci sveta (Bonton)

Režisér Edgar Wright patrí k najambicióznejším súčasným britským režisérom. Spolu s hercom Simonom Peggom napísal scenáre k dvom svojim doposiaľ najúspešnejším filmom *Súmrak mŕtvych* a *Jednotka príliš rýchleho nasadenia*. Pegg a jeho herecký kolega Nick Frost v nich zároveň stvárnil hlavné postavy a vytvorili akúsi modernú re-verznú obdobu známej komickej dvojice Laurel a Hardy. Oba spomínané filmy sú navyše súčasťou tzv. Cornetto trilógie, ktorej pomyselný záver tvorí práve titul *Na konci sveta*. Kým predošlé dve časti stavali najmä na parodickú časť dejovej linky, film *Na konci sveta* už otvorene priznáva ambíciu stať sa istou generačnou výpoveďou mužov blížiacich sa k štyridsiatke. Didaktické oscilovanie medzi tzv. zodpovedným prístupom k životu a túžbou užívať si „slobodu“ bez konsekvencií opäť systematicky dopĺňa deus ex machina v podobe neštandardných udalostí, ku ktorým musia hlavní hrdinovia zaujať stanovisko. Povinnú výbavu disku (pôvodné znenie, anamorfný obraz, dabing a titulky) tentoraz Bonton neochudobnil o bonusy vlastnou vinou, ale údajne nariadením štúdia Universal, ktoré na podporu predaja blu-ray nosičov umiestnilo bohatú bonusovú výbavu práve tam.

Lost Highway (Magic Box)

Tlmočiť dej filmov Davida Lyncha je podobne náročná úloha ako vysvetľovať fanúšikovi komiksov zmysel poetiky Tarkovského filmov. A to napriek tomu, že dej Lynchových filmov sa do „istého bodu“ dá tlmočiť pomerne zmysluplne. V tomto konkrétnom prípade onému „istému bodu“ predchádza príbeh saxofonistu, ktorý jedného dňa začne nachádzať na prahu svojej vily tajomné videokazety so značne znepokojivým obsahom. Stupňujúca sa dusná atmosféra vrcholí vraždou manželky. Jej okolnosti a motív si však saxofonista vôbec nepamätá. Odsúdia ho a putuje do väzenia. A tu je ten spomínaný „istý bod“, v ktorom Lynch otvára dvere najrôznejším interpretáciám. Vráťane tých, že to celé nedáva žiaden zmysel. Lynchovo znásilnenie narácie je však inscenované s takou dávkou autorskej sebaistoty a profesionality, že sklony akýmkoľvek spôsobom uchopiť dielo sa stávajú silnejšími, ako ho radikálne odsúdiť medzi nepodarky a priznať si vlastnú bezmocnosť. Kľúčové diela Davida Lyncha mali to šťastie, že ich DVD vydania dostali aj tuzemskú podporu v podobe dabingu a titulkov. *Lost Highway* (spolu s filmom *Twin Peaks*) dokonca aj v druhom vydaní, ktoré z technickej stránky kopíruje to pôvodné.

► Jaroslav Procházka

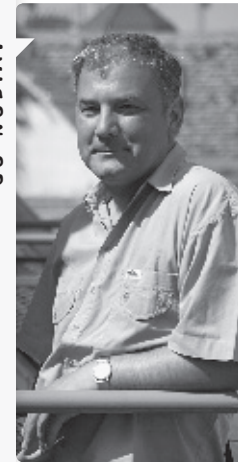

Sherlock (H. C. E.)

Sherlock Holmes patrí k literárnym hrdinom, ktorí prirodzene a s gráciou vstúpili do sveta filmových a televíznych adaptácií. Prelom prvého a druhého desaťročia nového milénia dokázal životaschopnosť sympaticky sociopatického detektíva aj v povedomí generácie percipien-tov virtuálneho veku. Po úspechu amerikanizovanej akčnej filmovej verzii pristúpila k realizácii svojho námetu aj BBC. Jej Sherlock žije v súčasnom Londýne, jeho pravou rukou je veterán vojny v Afganistane, jeho brat pracuje pre tajné vládné služby a k neodmysliteľným rekvizitám, ako sú husle, čiapka a Moriarty, pribudli smartfóny a internet. A nikotínové náplasti. Súčasný Sherlock je mediálnou celebritou a inovované variácie klasických príbehov pracujú s intertextualitou a popkultúrnymi referenciami. Šírka postmodernej hry sa však podpísala na kvalitatívnej nevyrovnanosti jednotlivých častí, a tak hra s divákom hraničí až s obsesiou tvorcov nadradovať vlastné formalistické príbehov pracujú s intertextualitou a popkultúrnymi referenciami. Šírka postmodernej hry sa však podpísala na kvalitatívnej nevyrovnanosti jednotlivých častí, a tak hra s divákom hraničí až s obsesiou tvorcov nadradovať vlastné formalistické príbehov

(vedúci mediárky SFÚ)

VIAC O
ČO ČERNO

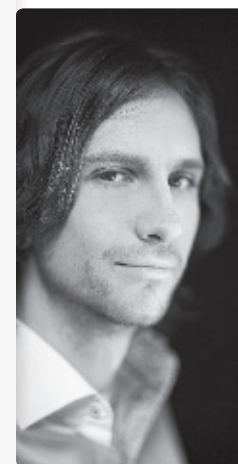
režisér Vladimír Štric

Posledné tri roky pracujem na projekte dokumentárneho archívneho filmu *Povstanie. Slovensko 1939 – 1945. Medzi Hitlerom a Stalinom*. Ide o príbeh Slovenska v období našich dejín, s ktorým sme sa dodnes nevyrovnali. Pre film samotný je výborné, že ide o príbeh veľmi dramatický, plný paradoxov a zvrátov vyvolávajúci nezmieriteľné vášne. Snažíme sa preto vyhnúť, pokiaľ sa to dá, dlhoročným nánosom čiernej, ale i červenej propagandy, ktorými je ten príbeh dnes pokrytý. História bola vždy môj koníček a veľa mojich filmov sa s ňou spája. A ak si niekto myslí, že história nás nemusí zaujímať, nech sa pozrie na Krym.

kameraman Ivo Miko

Momentálne nenakrúcam, nabieram energiu a inšpiráciu na ďalší zaujímavý projekt. Dokončuje sa viacero filmov, na ktorých som pracoval a najbližšie sa asi dostane von celovečerný dokument *Comeback* od Mira Rema, na ktorý sa veľmi teším. S Jurcom Šlaukom máme roztočený hraný film *Punk je hneď*. Road movie s pracovným názvom *Stanko Rasta Boroša* sa momentálne dostriháva a čaká nás zvuková a obrazová postprodukcia. Jedna z posledných vecí, na ktorých som pracoval, bol dokumentárny film o slovensko-izraelskej hrdinke Havive Reik, ktorý sme s režisérkou Annou Gruskovou natáčali v Izraeli.

hudobný skladateľ a producent David Bertók

Hudobné vzdelanie získané v Nemecku som si doplnil štúdiom filmovej hudby na USC v Los Angeles a teraz pracujem ako hudobný producent a skladateľ na tretej časti amerického televízneho seriálu *Video Game High School*. Hudbu k jeho druhej časti som nahrával minulé leto s Bratislavským symfonickým orchestrom. V poslednom čase som orchestroval dva celovečerné filmy: nemecký titul *Fünf Freunde 3*, ktorý je už teraz jedným z najúspešnejších nemeckých filmov roku 2014, a *Flying Home* od belgického režiséra Dominiqua Deruddera, ktorý bude mať premiéru tento mesiac v Bruggách.

JURAJ LIHOSIT

► **Ján Pagáč** (študent audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Režisér Juraj Lihosít sa narodil 25. apríla 1944 v Martine. Absolvoval strednú priemyselnú filmovú školu v Čimeliciach a po nej v rokoch 1967 až 1972 študoval filmovú a televíznu dramaturgiu na Vysokej škole múzických umení, ktorú neskorší tvorca *Sojok v hlave* či *Vlakári* nedokončil.

V mladosti sa Lihosít venoval aj hudbe a anglickým prekladom textov ku skladbám Deža Ursinyho. Pracoval ako asistent, neskôr ako vedúci výrobného štábu v Československej televízii Bratislava. V hranom filme sa výraznejšie presadil ako asistent réžie a spolupracoval napríklad s Elom Havettom na filme *Lalie poľné* (1972).

Jeho samostatným televíznym debutom sa v roku 1977 stal film z obdobia Slovenského národného

povstania *Ako sa Vinco zatiaľ* podľa námety Jany Gavalcovovej a Ondreja Šulaja. Psychologická dráma z dedinského prostredia predstavuje postavu večného frajera Vinca, ktorý odmieta pridať sa k partizánskej skupine. Keď však dedinu obsadia Nemci, nechce prezradiť miesto úkrytu partizánov a zradí tak svojich kamarátov. Film sa v roku 1979 dostal do trezoru, ale Lihosít mohol napriek tomu pokračovať v nakrúcaní. Po kriminálnom príbehu *Anonym* (1980) o novinárovi, ktorému sa vyhrážajú smrťou, sa v osemdesiatych rokoch venoval najmä tvorbe pre deti a mládež. Najvýraznejšie túto líniu reprezentuje tridsaťdielny seriál *Bambulka* *dobrodružstvá* (1983 – 1985). K „večerníckovému“ formátu sa vrátil ešte v roku 1998 seriálom *Veselý strach 1 – 6*. V hranom filme debutoval v roku 1982 lyrickou komédiou o láskach a sklamaníach chlapca z malého mesta podľa scenára Dušana Duška *Sojky v hlave*.

Od roku 1978 Lihosít nakrútil okrem hraných filmov mnoho televíznych projektov rôznych žánrov: dokumentárne filmy (*Blízky človek*, 1991; *Dubček sa narodil v Uhrvci*, 1993), televízne inscenácie (*Na začiatku cesty*, 1980; *Ludožrúti*, 1992), publicistické programy, folklórne pásma, programy pre deti, medailóny osobností (Ladislav Chudík, Jozef Kostka, Štefan Nosál, Ján Kostra), kultúrne a vzdelávacie programy. Na spoluprácu s Dušekom naviazal v roku 1988 ďalším filmom zameraným na dospelujúcu mládež *Vlakári*. Hlavný hrdina Vojto túži rozvinúť svoj vysnený vzťah so spolužiačkou Kajkou. Bráni mu v tom však viacero problémov spojených s neľahkým rodinným životom. Musí sa starať o malého brata, keďže mama je hospitalizovaná a otec s dedom všetko nestíhajú. Film sa vyznačuje lyrickou poetikou, ktorá spolu s humornými prvkami vytvára smutno-krásne rozprávanie o dospievaní chlapca. *Sojky v hlave* i *Vlakári* boli úspešné na domácich filmových festivaloch.

Po roku 1989 Lihosít obmedzil dramatickú tvorbu a vrátil sa k dokumentu. Tak vznikol napríklad film *Odchody a návraty* (1992) o emigrantoch z bratislavského V-klubu. V súčasnosti sa meno režiséra spája s koprodukčným historickým projektom *Dunajská sága*, ktorý sa nakrúcal v podobe filmu aj televízneho seriálu. Vzhľadom na jeho finančnú náročnosť bolo však nakrúcanie na zatiaľ nešpecifikovaný čas pozastavené. ▲

■ FOTO: archív SFÚ/Míro Nöta

Vylepšovaný obraz prezidenta

► **Rudolf Urc** (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

V polovici roku 1963 sme boli svedkami neobyčajne živého pohybu na spoločensko-politickej scéne. Komunistické politbyro po dlhom váhaní vylúčilo zo svojich radov nenávideného bývalého ministra vnútra a prvého partajníka na Slovensku Karola Bačíka, ktorý sa okrem iného „vyznamenal“ hlúpy výpadom proti filmu *Slnko v sieti*.

Novinári na svojom zjazde a neskôr spisovatelia nahlas požadovali zrušiť administratívne metódy v kultúrnej politike a tí druhí aj prijali Laca Novomeského do spisovateľského zväzu. Jeho slová, že ľudia dnes očakávajú „pravdu bez príkras a švindľovania, otvorene a celú a všetku o všetkom“, zrejme nerád počul prvý tajomník KSČ Antonín Novotný, ktorý na návšteve východného Slovenska vynadal novinárom, brojil proti *Kultúrnemu životu* a všetkých šokoval vyhlásením, že ťaženie proti slovenskému „buržoáznemu nacionalizmu“ v roku 1950 bolo oprávnené a potrebné. Obraz Novotného v Týždni vo filme je však podstatne odlišný. Vylepšený a devótny. Po záhradách Pražského hradu šarmantne sprevádza kozmonautku Tereškovú (Týždeň vo filme č. 35) a srší dobrou náladou medzi deťmi v letnom pionierskom tábore (č. 29).

Dozvedeli sme sa aj to, že v ČSSR sme začali s výrobou vlastného kaučuku (č. 29), že Poľsko bude veľmocou na med' (č. 31), že v Južnom Vietname sa upálil mních na protest proti potláčaniu slobody (č. 33), že v Holandsku zriadili *motoristické ordinácie*, kde pomocou prístrojov urobila na jednom automobile až 180 skúšok (č. 28), že moskovský filmový festival bol *úspechom svetového pokrokového umenia* a naša delegácia odtiaľ priniesla cenu za film *Smrt si říká Engelchen* (č. 33).

Úsmev vyvoláva snímka o zápachach na cestách, keď tých zopár áut *musí ísť kromkom* (č. 32), a pri pohľade na havárie na nemeckých diaľniciach komentár sucho konštatuje, že *ani naše cesty nie sú v najlepšom stave* (č. 31). Spravodajcovia sa radi staromilsky kochajú v romantických scenériách, akou je výroba dreveného uhlia v posledných mileroch (č. 28) alebo kosenie obilia pod Tatrami ručnou kosou, ved' na celé lány tu majú len štyri motorové kosačky a ani tie nie sú naše, ale z Rakúska (č. 33). A zaujme aj ručné spracovanie hudobných nástrojov, ktoré dokážeme nielen vyrobiť a vyviezť do všetkých svetadielov, ale aj na nich zahrať (č. 33).

Známe archívne zábery z augusta 1944 majú pripomenúť výročie Slovenského národného povstania. Banská Bystrica vtedy – a dnes. Vypálený Telgárt vtedy – detičky v novom Švermove dneš (č. 34). Žiaľ, ani zmienka o tom, že nastal čas prehodnotiť túto etapu našich dejín. Len obligátna fráza o *novom Slovensku v socialistickom Československu*. Škoda. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – APRÍL 2014

5. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 28/1963 a 29/1963 (repríza 6. 4. o 15.30 hod.)

12. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 30/1963 a 31/1963 (repríza 13. 4. o 15.30 hod.)

19. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 32/1963 a 33/1963 (repríza 20. 4. o 15.30 hod.)

26. 4. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 34/1963 a 35/1963 (repríza 27. 4. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V APRÍLI:

Avengers v Lumièri? Nie celkom

Film má len jeden prirodzený chrám – kino, preto vždy radšej do kina ako kamkoľvek inam. Navštíviť to miesto, stať sa súčasťou prirodzeného prostredia filmu.

Prvého Conana som vlastne v kine nikdy nevidel, len na VHS, nadabovaného chlapíkom, ktorý iste mal rôzne prednosti, ale príjemný hlas k nim nepatrila a ani veľká znalosť jazyka. To, že by vedel čosi o Howardovi či o fantasy vôbec, sa ani neodvážim predpokladať. Miliusov *Barbar Conan* je už svojho druhu klasika, fantasy s patinou, Arnold Hlavohrud sa ešte ani nepokúšal hrať a už to je veľmi osviežujúce. Navyše, vidieť ho v jednom filme s Maxom von Sydowom je čistý punk.

Odporúčam aj *Jazdu vysočinou a Juniora Bonnera*, lebo Sam Peckinpah je príliš dôležitý na to, aby sa spájal len s jedným či dvomi filmami. V *Divokej bande a Patovi Garrettovi a Billym the Kidovi* neukázal všetko zo svojho majstrovstva. Komplexnejší obraz je vždy lepší. V *Jazde vysočinou* hviezdi Joel McCrea – westernový herecký gigant, ktorého si dnes síce nepamätáme natoľko ako Steva McQueena (Junior Bonner), ale zabudnúť neslobodno.

Kto chce zabíť Jessie? Barbarella. Teda niežeby Barbarella chcela zabíť Jessie, i keď predstava je to zaujímavá. Filmy podľa komiksov a komiksom inšpirované majú takisto svoj zlatý fond, rodinné striedbo, kánon a tak Jessie, ako aj Barbarella ho reprezentujú mierou vrchovatou. Zachrániť galaxiu telesnou láskou je úloha hodná iba Jane Fonda, hoci Olga Schoberová by to možno zvládla tiež. A vynára sa hypotéza, že pôvodná *Barbarella*, teda komiks Jeana-Clauda Foresta z roku 1962, pokojne mohla filmovú Jessie (1966) inšpirovať, aj keď nie až tak ako Barbarellu filmovú (1968). Saudekove dobové plagáty k obom filmom by to len potvrdzovali.

Walkover je jeden z filmov poľského režiséra a herca Jerzyho Skolimowského inšpirovaných francúzskou novou vlnou. Najhorší film o boxe, ak by bol o boxe, ale nie je, len sa v ňom boxuje. Filozoficky motivované samovraždy sú samy osebe veľkou témou, silnou, no ak sa samovražda stane existenciálnym východiskom zo životného a pocityového marazmu, dostávame sa na miesta, kde sa končí všetka sranda. *Walkover* je pritom i veľmi vtipný film, hoci to nijako nesúvisí s tým, že jeho autor a predstaviteľ hlavnej úlohy Jerzy Skolimowski si zahral napríklad aj v predvláňšom komiksovom hite Jossa Whedona *Avengers*. Ten ruský generál, ktorého vypočúva Čierna vdova, to je on.

A nakoniec *Pripúťajte sa, prosím!* Jedna z mála filmových paródii, ktorá má zmysel. ◀

odporúča
teoretik popkultúry
Juraj Malíček

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

▶ 1. 4.

Philomena, r. S. Frears, VB/USA/Fran., 2013, 98' (D) (16.00, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.30, K2)
Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ., 2013, 127' (D) (18.00, K1)
Posledná krížová výprava 1. časť, r. S. Nicolaescu, Rum./Fran./Tal., 1971, 102' (~) (18.30, K3)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (D) (18.30, K2)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (20.00, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.30, K1)

▶ 2. 4.

Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (17.30, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (17.45, K1)
Návrat, r. A. Zvjaginцев, Rus., 2003, 106' (~) (18.30, K3)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (19.00, K2)
Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ., 2013, 127' (D) (20.00, K1)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (D) (20.45, K2)

▶ 3. 4.

Smrť v Benátkach, r. L. Visconti, Tal./Fran., 1971, 125' (D) (18.00, K2)
 ◀ **FILMOVÝ KABINET**
Posledné tango v Paríži, r. B. Bertolucci, Tal./Fran., 1972, 124' (~) (18.30, K3)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (18.30, K1)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.00, K1)

▶ 4. 4.

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (16.00, K1)
Arcibiskup Bezák Bohom..., r. O. Záblacká, SR, 2014, 90' (V) (16.30, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.15, K1)
Pripúťajte sa, prosím!, r. J. Abrahams, D. Zucker, J. Zucker, USA, 1980, 81' (~) (18.30, K3)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (18.30, K2)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.30, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (20.45, K2)

▶ 5. 4.

Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (16.00, K2)
Philomena, r. S. Frears, VB/USA/Fran., 2013, 98' (D) (16.30, K1)
Mýš, ktorá revala, r. J. Arnold, VB, 1959, 77' (~) (18.30, K3)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.30, K1)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (D) (18.45, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (20.15, K2)
Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ., 2013, 127' (D) (20.30, K1)

▶ 6. 4.

Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ., 2013, 127' (D) (17.30, K1)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.00, K2)
Cotton club, r. F. Coppola, USA, 1984, 123' (~) (18.30, K3)
Ona, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (20.00, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (20.30, K2)

▶ 7. 4.

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (18.00, K1)
Dnešná apokalypsa, r. F. Coppola, USA, 1979, 159' (~) (18.30, K3)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (18.30, K2)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izrael/Nem./Poľ./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (20.00, K2)
Ona, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (20.30, K1)

▶ 8. 4.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (17.30, K2)
Ona, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (18.00, K1)
Posledná krížová výprava 2. časť, r. S. Nicolaescu, Rum., 1971, 103' (~) (18.30, K3)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104'

Kino Lumière – Kino Slovenského filmového ústavu / Špitálska 4, Bratislava

▶ www.navstevnik.sk ▶ www.aic.sk/kinolumiere

+ **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)

▶ 9. 4.

Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ., 2013, 127' (D) (17.30, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (18.00, K1)
Elektra a jej pravda, r. M. Jancsó, Maď., 1974, 71' (~) (18.30, K3)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (20.00, K2)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K1)

▶ 10. 4.

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (16.00, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.00, K2)
Stalker, r. A. Tarkovskij, ZSSR, 1979, 155' (D) (18.00, K2) + **FILMOVÝ KABINET**
Optimisti, r. A. Simmonds, VB/USA, 1973, 104' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.30, K1)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (20.30, K1)

▶ 11. 4.

Jasminové slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (16.30, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (17.00, K2)
Barbarella, r. R. Vadim, Fran./Tal., 1968, 94' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.45, K1)

Kdo chce zabíť Jessii?, r. V. Vorlíček, ČSSR, 1966, 79' (~) (20.30, K3)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K2)

Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.45, K1)

▶ 12. 4.

Posledný jednorozec, r. J. Bass, A. Rankin Jr., USA/VB/Jap./Nem., 1982, 84' (~) (15.30, K3)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.30, K2)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.15, K2)

Šťastie, r. T. Solondz, USA, 1998, 134' (~) (18.30, K3)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.45, K1)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.15, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)

▶ 13. 4.

Pásmo detských filmov, r. rôzni, ČSSR, 1959 – 1987, 64' (~) (15.30, K3)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (16.00, K1)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (16.30, K2)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
 + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (18.15, K1)

Psychodráma, r. J. Zachar, ČSSR, 1964, 69' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
Príbeh môjho syna, r. S. Castellitto, Tal./Špan., 2012, 127' (D) (20.30, K2)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (20.45, K1)

▶ 14. 4.

Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.00, K1)
Hľadanie nových foriem, r. rôzni, ČSSR, 1963 – 1977, 120' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (20.00, K1)
Moja vlasť, r. M. Hamidi, Alž./Fran., 2013, 87' (D) (20.30, K2)

▶ 15. 4.

12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (17.30, K1)
Junior Bonner, r. S. Peckinpah, USA, 1972, 93' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. rôzni, SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (20.00, K1)
Mission London, r. D. Mitovski, Bul./VB/Mad./Mac./Švéd., 2010, 108' (D) (20.30, K2)

Kto chce zabíť Jessii? • archív SFÚ

KINO
LUMIÈRE

MILUJI
VÁS

► 16. 4.

Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.00, K2)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.15, K1)
Max Linder a ostatní – pásmo grotesiek, USA, 58' (~) (18.30, K3)
Slovensko 2.0, r. různí, SR, 2014, 100' (D) (20.00, K2)
Walesa, člověk z nádeje, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (D) (20.30, K1)

► 17. 4.

Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (17.30, K1)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (18.00, K2)
Vrah zo záhrobia, r. A. Lettrich, ČSSR, 1966, 93' (~) (18.30, K3)
Noe, r. D. Aronofsky, USA, 2014, 138' (D) (19.30, K1)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (20.30, K2)

► 18. 4.

Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (17.00, K2)
Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (18.00, K1)
Volám sa Joe, r. K. Loach, VB/Špan./Tal./Fran., 1998, 100' (~) (18.30, K3)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (18.45, K2)
Noe, r. D. Aronofsky, USA, 2014, 138' (D) (20.00, K1)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.30, K2)

► 19. 4.

Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (16.30, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (17.00, K2)
Päť lupičov a stará dáma, r. A. Mackendrick, VB, 1955, 85' (~) (18.30, K3)
Vášeň medzi riadkami, r. R. Fienness, VB, 2013, 111' (D) (18.30, K1)
Blízko od seba, r. J. Wells, USA, 2013, 121' (D) (18.45, K2)

► 20. 4.

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.30, K2)
Noe, r. D. Aronofsky, USA, 2014, 138' (D) (20.45, K1)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (17.30, K1)
Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (18.00, K2)
Ružový panter, r. B. Edwards, VB/USA, 1963, 113' (~) (18.30, K3)
Vášeň medzi riadkami, r. R. Fienness, VB, 2013, 111' (D) (20.00, K1)
Walesa, člověk z nádeje, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (D) (20.30, K2)

► 21. 4.

Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (18.00, K1)
Barbar Conan, r. J. Milius, USA, 1982, 124' (~) (18.30, K3)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.30, K2)
Noe, r. D. Aronofsky, USA, 2014, 138' (D) (20.00, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (20.30, K2)

► 22. 4.

Noe, r. D. Aronofsky, USA, 2014, 138' (D) (18.00, K1)
Jazda vysočinou, r. S. Peckinpah, USA, 1962, 92' (~) (18.30, K3)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (D) (18.30, K2)

Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (20.00, K2)

► 23. 4.

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (18.00, K2)
Dialóg 20 40 60, r. J. Skolimowski, P. Solan, Z. Brynych, ČSSR, 1968, 78' (~) (18.30, K3)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.30, K1)
Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (20.15, K2)
Nirvana: Live at Reading, VB, 1992, 92' (D) (20.30, K1)

► 24. 4.

Fitzcarraldo, r. W. Herzog, Nem./Peru, 1982, 150' (D) (18.00, K2)
FILMOVÝ KABINET
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (18.15, K1)
Walkover, r. J. Skolimowski, Pol., 1967, 71' (~) (18.30, K3)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.30, K1)

► 25. 4.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.30, K1)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (17.00, K2)

Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.15, K1)
Prípád Barnabáš Kos, r. P. Solan, ČSSR, 1964, 84' (~) (18.30, K3)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (19.00, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (20.00, K1)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.30, K2)

► 26. 4.

Pásmo detských filmov, r. různí, ČSSR, 1959 – 1987, 64' (~) (15.30, K3)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (16.30, K1)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (17.00, K2)
...a pátý jezdec je strach, r. Z. Brynych, ČSSR, 1966, 94' (~) (18.30, K3)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.30, K1)

Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 74' (D) (19.00, K2)

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)

+ **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K2)

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.45, K1)

► 27. 4.

Posledný jednorozec, r. J. Bass, A. Rankin Jr., USA/VB/Jap./Nem., 1982, 84' (~) (15.30, K3)
Hon, r. T. Winterberg, Dán., 2012, 111' (D) (16.00, K2)
Život Adèle, r. A. Keuchic, Fran., 2013, 179' (D) (17.00, K1)
Stvorenie pre lásku, r. Wong Kar-wai, Hong Kong/Fran., 2000, 94' (~) (18.30, K3)
Slnko v sieti 2014, krátke hrané a animované filmy nominované na Slnko v sieti 2014, r. různí, 2012 – 2013, 120' (v) (18.30, K2)

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.15, K1)

Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.45, K2)

► 28. 4.

Rozchod Nadera a Simin, r. A. Farhadi, Irán, 2011, 123' (D) (16.00, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (17.30, K1)
Hľadanie nových foriem – pásmo experimentálnych filmov, ČSSR, 1963 – 1977, 120' (~) (18.30, K3)
Hodina dejepisu, r. D. Trančík, SR, 2013, 59' (D) (18.30, K2)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izrael/Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (20.00, K1)

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (20.30, K2)

► 29. 4.

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (~) (16.00, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (17.30, K1)
Vaterland – Lovecký deník, r. D. Jařab, ČR, 2004, 104' (~) (18.30, K3)
Kauza Cervanová, r. R. Kirchhoff, SR/ČR, 2013, 100' (v) (18.30, K2)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izrael/Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (20.00, K1)

Můj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (D) (20.30, K2)

► 30. 4.

Velká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (17.30, K1)
Vojna sa skončila, r. A. Resnais, Fran./Švéd., 1966, 116' (~) (18.30, K3)
Nový život, r. A. Olha, ČR/SR, 2012, 77' (v) (18.30, K2)
Walesa, člověk z nádeje, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (D) (20.00, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (D) (20.30, K2)

► ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

POZN: (~) – projekcia z 35 mm kópie / (D) – digitálne projekcie / (v) – blu-ray projekcie
 K3 – Filmotéka, študijná sála Slovenského filmového ústavu
 ◀ **FILMOVÝ KABINET** – vzdelávací cyklus, prednostný vstup pre registrovaných frekventantov

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

APRÍL 2014

1. 4. 1924 **Juraj Červík st.** – filmový architekt (zomrel 12. 4. 1995)
1. 4. 1939 **Anton Podstraský** – fotograf (zomrel 21. 8. 2007)
3. 4. 1934 **Vido Horiňák** – režisér
3. 4. 1949 **Peter Mojžiš** – zvukový majster
4. 4. 1944 **Ivan Kot** – filmový architekt
9. 4. 1939 **Alojz Hanúsek** – kameraman (zomrel 31. 3. 2000)
12. 4. 1944 **Lubomír Roman** – herec
13. 4. 1929 **Miloš Stašík** – vedúci výroby (zomrel 30. 3. 1997)
16. 4. 1944 **József Rogop** – herec
21. 4. 1934 **Juraj Kováč** – herec
23. 4. 1939 **Jozef Adamovič** – herec (zomrel 2. 8. 2013)
23. 4. 1944 **Marián Sotník** – herec (zomrel 27. 9. 1998)
23. 4. 1954 **Anton Živčic** – herec
24. 4. 1939 **Katarína Palatinusová** – filmová strihačka
24. 4. 1939 **Ján Melkovič** – hudobný skladateľ, herec (zomrel 21. 3. 2004)
25. 4. 1929 **Peter Solan** – režisér (zomrel 21. 9. 2013)
25. 4. 1944 **Juraj Lihosít** – režisér

zdroj: Kalendár filmových výročí 2014 ▪ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
 ► zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk
Slovensko informuje

Creative Europe

V Bratislave sa 14. marca stretli zástupcovia fondov V4 (Eva Tomanová za český fond, Péter Miskolczi za maďarský, Joanna Wendorff Ostergaard za poľský, Martin Šmatlák za slovenský a moderátorkou bola Markéta Hodoušková – Film New Europe), aby spolu diskutovali o možnostiach spolupráce a o možných praktických krokoch, ktoré by viedli k zvýšeniu počtu koprodukcí, ktorých je stále málo na to, že ide o susediace krajiny. Organizátormi podujatia boli Cinematik, Visegrad Film Forum a Creative Europe Desk Slovensko. Pozitívne je, že všetci reprezentanti fondov deklarovali svoj záujem o spoluprácu a stretnutie definovalo minimálne dva praktické kroky, ktoré by sa dali realizovať v najbližšom čase: vznik štúdie o koprodukciami a distribúcií a spoločnú výzvu na podporu vývoja koprodukčných projektov. Stretnutie by sa malo pravidelne opakovať, preto veríme, že dôjde aj k praktickej spolupráci.

Aktuálne uzávierky: 30. apríla má už ako vždy uzávierku automatická podpora kinodistribúcie (Výzva EAC/S28/13). V samotnej štruktúre výzvy nie sú žiadne prevratné novinky okrem toho, že sa podáva iba online a to isté platí pre žiadosti o re-investovanie.

► vs

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
 Slovenské pondelky 2014

7. apríl 2014

20.00 ► **Veľká noc a veľký deň**, r. Š. Uher, 1974, 87 min.
 22.00 ► **Dúha nad Slovenskom**, r. V. Bahna, 1951, 68 min.

14. apríl 2014

20.00 ► **Zvony pre bosých**, r. S. Barabáš, 1965, 96 min.
 22.00 ► **Hodiny**, r. M. Tapák, 1980, 82 min.

21. apríl 2014

20.00 ► **Čarbanice**, r. E. Štefankovičová, 1982, 83 min.
 22.00 ► **Tango pre medveďa**, r. S. Barabáš, 1966, 92 min.

28. apríl 2014

20.00 ► **Kto si bez viny...**, r. D. Plichta, 1963, 94 min.
 22.00 ► **Boj sa skončí zajtra**, r. M. Cikán, 1950, 82 min.

Zmena programu vyhradená!

► Pripravovaná slovensko-česká koprodukčná rozprávka *Sedmero* režisérky Alice Nellis získala podporu z fondu Eurimages v plnej požadovanej výške 280 000 eur.

► Nový filmový projekt režisérky Míry Fornay *Cook, F..k, Kill: žaby bez jazyka* zvíťazil na 11. medzinárodnom podujatí filmových profesionálov Sofia Meetings 2014, ktoré sa konalo v dňoch 13. až 16. marca ako súčasť Medzinárodného filmového festivalu v Sofii. Cena zahŕňa napríklad postprodukčné práce v budapeštianskej spoločnosti Focus-Fox Studio.

► V Bratislave boli 21. marca v rámci Febiofestu udelené po šiesty raz výročné ceny Asociácie slovenských filmových klubov. Cenu pre najlepších filmových klubov za rok 2013 získal FK v Múzeu SNP v Banskej Bystrici, ktorý existuje už 50 rokov. Najlepším filmom uvedeným do filmových klubov v roku 2013 sa stal *Hon* dánskeho režiséra Thomasa Vinterberga. Výročnú cenu ASFK za prínos svetovej kinematografie získal poľský režisér Andrzej Wajda. Výročná cena ASFK za prínos slovenskej kinematografie a klubovému hnutiu bola udelená jednému z najvýznamnejších slovenských filmárov Dušanovi Hanákovi.

► Dokument Ladislava Kaboša *Všetky moje deti*, ktorý mal slovenskú kinopremiéru 13. februára, videlo k 22. marcu už viac ako 20 000 divákov. Film tak v návštevnosti prekonal dlhoročné prvenstvo dokumentu Dušana Hanáka *Papierové hlavy* (1995), ktorý videlo v kinách 17 574 divákov.

► V Poľskom inštitúte v Bratislave sa 27. marca konal diskusný večer Ústavu pamäti národa, na ktorom sa premietal dokument *Bratislavský veľký piatok – Sviečková manifestácia 25. marca 1988*.

► Film *Pandy* režiséra Matúša Vizára získal cenu za najlepší animovaný film na festivale krátkych a animovaných filmov MECAL v Barcelone (6. – 30. marec).

► jar

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► MAREC 2014

► PUBLIKÁCIE

1. Kino-Ikon 2/2013, téma: 50 rokov SFÚ (ASFK a VŠMU v spolupráci so SFÚ, Bratislava)
2. Cinepur 91/2014, téma: Nová vlna (ne)známá (Sdružení přátel Cinepuru, Praha)
3. Kino-Ikon 1/2013, téma: 50 rokov SFÚ (ASFK a VŠMU v spolupráci so SFÚ, Bratislava)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD 3x Juraj Jakubisko (SFÚ, Bratislava)
2. DVD 3x Štefan Uher (SFÚ, Bratislava)
3. DVD Neha (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v apríli tieto akcie:

1. Ak si v predajni Klapka.sk alebo v Kine Lumière kúpite aprílové číslo Film.sk, dostanete k nemu DVD s filmom *Orlie pierko* (r. M. Holý).
2. Ak v predajni nakúpite tovar v hodnote nad 30 eur, dostanete jeden voľný lístok do Kina Lumière, kde je pre vás pol hodinu pred prvým predstavením otvorená aj pobočka predajne Klapka.sk.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► FEBRUÁR 2014

1. *Nymfomanka II* (r. Lars von Trier, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013, ASFK)
2. *Všetky moje deti* (r. Ladislav Kaboš, SR/ČR, 2013, Itafilm)
3. *Nymfomanka I* (r. Lars von Trier, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013, ASFK)
4. *Veľká nádhera* (r. Paolo Sorrentino, Taliansko/Francúzsko, 2013, Film Europe Media Company)
5. *12 rokov otrokom* (r. Steve McQueen, USA, 2013, Bonton Film)

21. medzinárodný filmový festival

FEBIO FEST 2014

21. → 27. III. Bratislava

Kino Lumière → Kino Mladosť → Artkino za zrkadlom A4 — priestor súčasnej kultúry → FK 35_mm VŠMU

27. → 30. III. Košice Bábkové divadlo v Košiciach **28. III. → 01. IV. Martin** Kino Strojár

28. III. → 01. IV. Trenčín Artkino Metro **31. III. → 03. IV. Trnava** FK Naoko Kino Hviezda

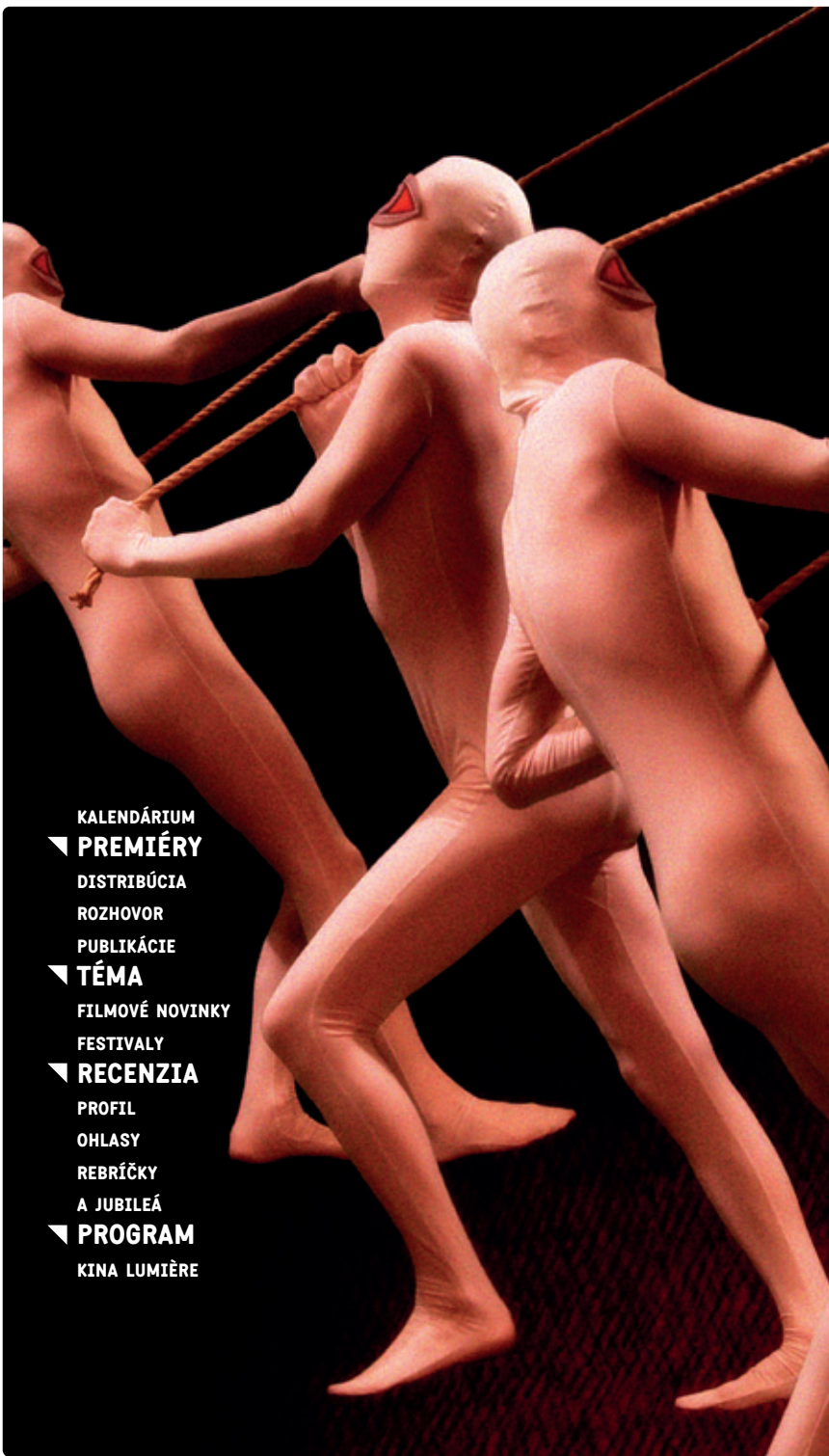
31. III. → 03. IV. Banská Bystrica FK v Múzeu SNP **08. → 11. IV. Prievidza** FK '93

11. → 14. IV. Kežmarok FK Iskra **13. → 17. IV. Prešov** FK Pocity

FEBIOFEST.SK | ASFK.SK

ORGANIZÁTOR: ASOCIÁCIA SLOVENSKÝCH FILMOVÝCH KLUBOV
 SPOLUORGANIZÁTOR: SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV
 PODUJATIE PODPORILI: BRATISLAVA
 PODUJATIE FINANČNE PODPORIL: AUDIOVIZUÁLNY FOND
 PODUJATIE FINANČNE PODPORIL: Visegrad Fund

PARTNERI: SPPA, PRAHA, KAPKA, KINO LUMIÈRE, SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV, TA3, Pravda, Pravda.sk, týždeň, eurpaw, Kinema, @tudino.sk, in.ba, film.sk, ARTFORUM

- KALENDÁRIUM
- ▶ **PREMIÉRY**
- DISTRIBÚCIA
- ROZHOVOR
- PUBLIKÁCIE
- ▶ **TÉMA**
- FILMOVÉ NOVINKY
- FESTIVALY
- ▶ **RECENZIA**
- PROFIL
- OHLASY
- REBRÍČKY
- A JUBILEÁ
- ▶ **PROGRAM**
- KINA LUMIÈRE

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: **KNIHKUPEČKA / BRATISLAVA** ▶ Kapka.sk – predajňa SŤU (Grösslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Beneluxi Moduli - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Jaskovo nám. 12) ▶ Váňnica NSMU (Svoradova 2)
ZILINA ▶ Artforum (Gottova 2) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – Kino SŤU (Špitálska 4) ▶ FK – Kino Junior, Levice ▶ FK – Kino Strojár, Martin
▶ FK – Kino Fontána Piešťany ▶ FK – Povazská Bystrička ▶ FK – Napoľo Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD E.L. Č. EV 947/08

ISSN 1335-8286

9 771335 828003

0,4

